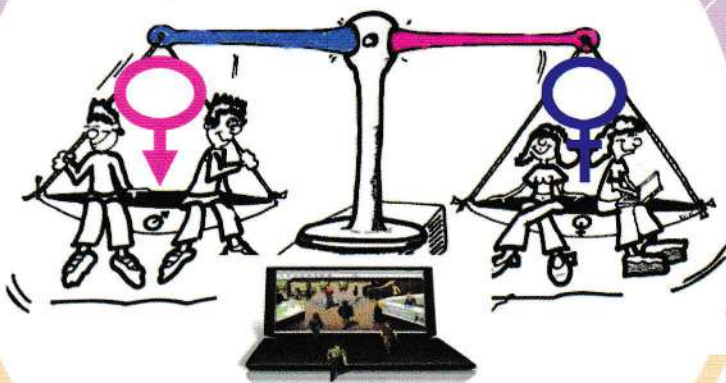

Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. ΙΙ, 4.1.1.α
ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΠΑΡΕΜΒΑΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

είναι υπέρθεση όρων

ΤΕΥΧΟΣ ΤΕΛΙΚΗΣ
ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

ΚΕΘΙ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ

Συγχρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ελληνικό Δημόσιο

Άξονας Προτεραιότητας 4: «Μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης και της θέσης των
γυναικών στην αγορά εργασίας»

Μέτρο: 4.1

Κατηγορία Πράξης: 4.1.1.α

Τελικός Δικαιούχος: Κ.Ε.Θ.Ι.

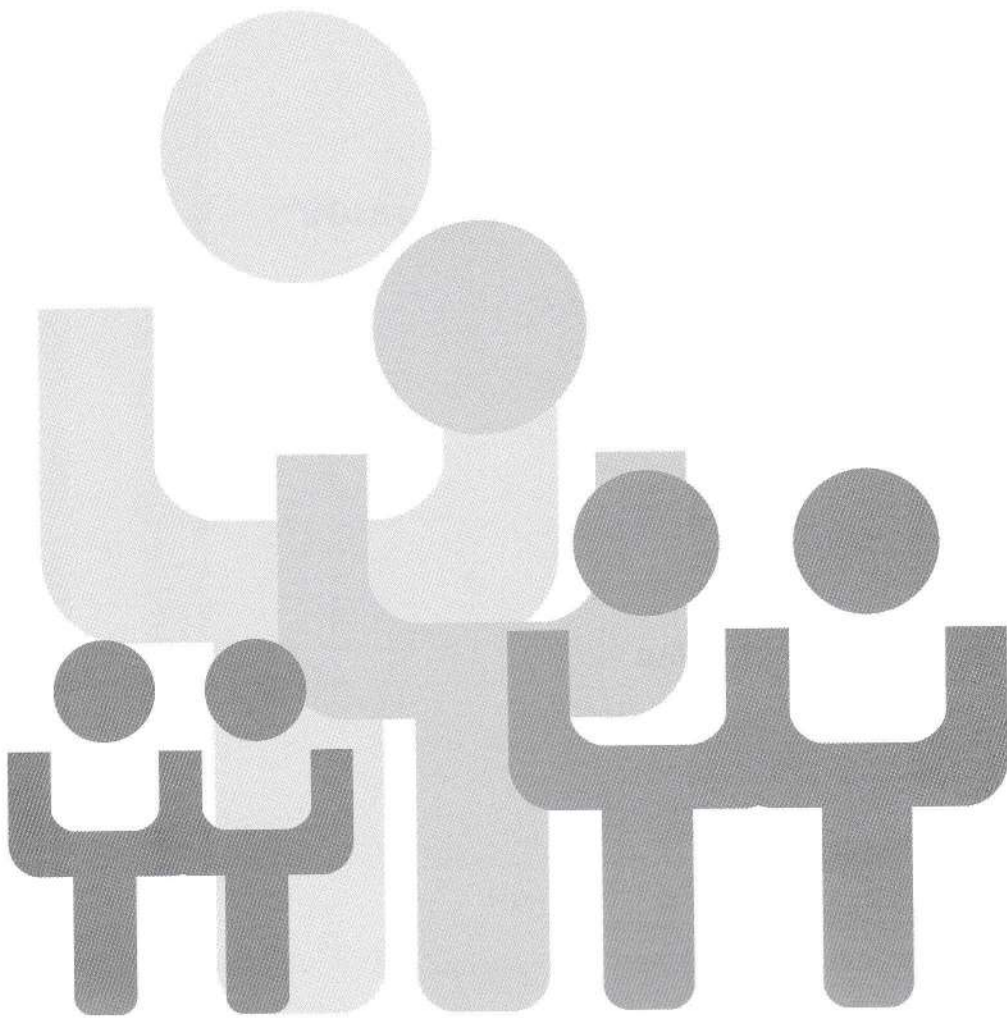
Έργο:

**Ευαισθητοποίηση Εκπαιδευτικών
και Παρεμβατικά Προγράμματα
για την Προώθηση της Ισότητας των Φύλων**

Ενημερωτικό Φυλλάδιο

Αθήνα 2008

Κ.Ε.Θ.Ι.

Α΄ ΜΕΡΟΣ: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- 1. Η ευρωπαϊκή πολιτική για την ισότητα των φύλων στο Γ΄ ΚΠΣ: Gender mainstreaming**
- 2. Η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στα Επιχειρησιακά Προγράμματα του Γ΄ ΚΠΣ**
ΕΠΕΑΕΚ II: Άξονας 4
- 3. Ο ρόλος του ΚΕΘΙ στο Μέτρο 4.1., Κατηγορία Πράξης 4.1.1.α.**
- 4. Σκοπός, επιμέρους στόχοι και επωφελούμενοι/-ες της Κατηγορίας Πράξης 4.1.1.α.**

Β΄ ΜΕΡΟΣ: Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

- 1. Δομή και περιεχόμενο Επιμορφωτικών Προγραμμάτων**
 - 1.1. Επιμόρφωση Επιμορφωτών/-τριών
 - 1.2. Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών-Εκπαιδευτών/-τριών: Φάσεις Α΄ και Β΄
- 2. Δομή και περιεχόμενο Παρεμβατικών Προγραμμάτων**
 - 2.1. Διδακτικές Παρεμβάσεις
 - 2.2. Παρεμβατικές Δραστηριότητες
 - 2.3. Στάδια υλοποίησης Παρεμβατικών Προγραμμάτων
- 3. Οργανωτική δομή του Έργου**
 - 3.1. Σε κεντρικό επίπεδο: ΚΕΘΙ, Επιστημονική Επιτροπή, Ομάδα Τεχνικοοικονομικής Στήριξης
 - 3.2. Σε περιφερειακό επίπεδο: Ομάδες Επιμορφωτών/-τριών ΚΕΘΙ, Στελεχών ΥΠΕΠΘ
 - 3.3. Οι Συμπράξεις Σχολικών Μονάδων
- 4. Σχέδιο ανάπτυξης του Έργου**
 - 4.1. Διαρκής διαμορφωτική αξιολόγηση
 - 4.2. Ηλεκτρονική διαδίκτυωση και εξ αποστάσεως εκπαίδευση
 - 4.3. Εκπόνηση και εκδόσεις εκπαιδευτικού υλικού
 - 4.4. Δράσεις προβολής και δημοσιότητας του Έργου

Γ΄ ΜΕΡΟΣ: Η ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ - ΠΟΣΟΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

- 1. Επιμορφωμένοι/-ες Εκπαιδευτικοί**
- 2. Συμπράξεις Σχολικών Μονάδων**
- 3. Αριθμός επωφελούμενων μαθητών/-τριών και σπουδαστών/-στριών**

Α΄ ΜΕΡΟΣ: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Η ευρωπαϊκή πολιτική για την ισότητα των φύλων στο Γ΄ ΚΠΣ: Gender mainstreaming

Η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών αποτελεί σήμερα αναπόσπαστο μέρος της κοινωνικής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αναγνωρίζεται ως κρίσιμος παράγοντας για την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή.

Η αρχή των ίσων ευκαιριών για άνδρες και γυναίκες, ως στόχος στον οποίο όφειλαν να ανταποκριθούν τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία (ΕΔΤ), ξεκίνησε στην κοινοτική νομοθεσία το 1988 για το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ). Στη συνέχεια επεκτάθηκε και στα υπόλοιπα Διαρθρωτικά Ταμεία και από το 1999 υιοθετήθηκε η διπλή στρατηγική για την επίτευξη της ισότητας: η ένταξη της διάστασης του φύλου (gender mainstreaming) στο σύνολο των πολιτικών και μέτρων που χρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία και η εφαρμογή θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών όπου εντοπίζεται η αναγκαιότητά τους.

Η αναθεώρηση των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Ταμείων, το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης και τα Επιχειρησιακά Προγράμματα για την προγραμματική περίοδο 2000-2006 εμπεριέχουν τη δέσμευση για την ένταξη της διάστασης του φύλου και την προώθηση ίσων ευκαιριών για γυναίκες και άνδρες, σε κάθε μέτρο, ενέργεια και έργο. Η ένταξη της διάστασης του φύλου σηματοδοτεί ότι λαμβάνονται υπόψη οι επιπτώσεις όλων των γενικών μέτρων και παρεμβάσεων στην αντίστοιχη θέση των γυναικών και των ανδρών κατά το σχεδιασμό, την υλοποίηση, την παρακολούθηση και την αξιολόγησή τους. Η διάσταση αυτή καλύπτει επίσης το σχεδιασμό, την υλοποίηση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση ειδικών συμπληρωματικών μέτρων και παρεμβάσεων, με στόχο την προώθηση της ισότητας και τη διεύρυνση της συμμετοχής των γυναικών.

Στις Εθνικές Προτεραιότητες Πολιτικής και τους Άξονες Δράσης για την Ισότητα των Φύλων που διαμορφώθηκαν για την περίοδο 2004-2008, όπως επίσης και στο Εθνικό Πρόγραμμα Δράσης για την Ισότητα που είχε σχεδιαστεί για την περίοδο 2000-2006, περιλαμβάνεται η στρατηγική-πλαίσιο της Ελλάδας για την ένταξη των πολιτικών ισότητας σε όλους τους τομείς πολιτικής δράσης (gender mainstreaming), με σκοπό την αξιοποίηση του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού -ανεξαρτήτως φύλου- και την εξάλειψη κάθε μορφής διακρίσεων κατά των γυναικών

¹ Βασικές πηγές αναφοράς του φυλλαδίου αυτού οι ιστοσελίδες: www.epaeak.gr, www.kethi.gr και η μελέτη: Φύλο και εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα: Προωθώντας παρεμβάσεις για την ισότητα των φύλων στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Μελέτη, Αθήνα, Κ.Ε.Θ., 2005.

2. Η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στα Επιχειρησιακά Προγράμματα του Γ'Κ.Π.Σ. ΕΠΕΑΕΚ II: Άξονας 4

Το Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης υποστηρίζει τη στρατηγική για την ισότητα, μέσω της ένταξης της διάστασης του φύλου στο σύνολο των πολιτικών, σε συνδυασμό με την εφαρμογή των θετικών δράσεων υπέρ των γυναικών. Η προώθηση των ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών αποτελεί οριζόντια αρχή, η οποία διαπνέει ολόκληρο το ΚΠΣ.

Ο Άξονας Προτεραιότητας 4, ο οποίος ταυτίζεται με το 5ο πεδίο πολιτικής του ΕΚΤ, έχει ως στόχο τη βελτίωση της εκπαιδευτικής προετοιμασίας, της επαγγελματικής σταδιοδρομίας και της εξέλιξης των γυναικών. Στον Άξονα αυτό εντάσσονται Μέτρα των οποίων οι δράσεις αφορούν στη βελτίωση της πρόσβασης και της θέσης των γυναικών στην αγορά εργασίας.

Οι στόχοι του Άξονα Προτεραιότητας 4 ενισχύονται και από πολλές άλλες δράσεις, αφού έχει καταβληθεί προσπάθεια το πνεύμα του Άξονα 4 να ενσωματωθεί σε όλους τους υπόλοιπους άξονες. Έτσι, ο στόχος της «βελτίωσης της πρόσβασης των γυναικών στην αγορά εργασίας» γίνεται με τη βοήθεια δράσεων που στοχεύουν: α) στην ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στην τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση προσφέροντας ειδικά κίνητρα και αξιοποιώντας τις δράσεις για τον επαγγελματικό προσανατολισμό, β) στην απελευθέρωση των γυναικών από τις οικογενειακές υποχρεώσεις που τις δεσμεύουν ως προς το ωράριο εργασίας, την αναζήτηση εργασίας ή/και την περαιτέρω εκπαίδευσή τους, 3) στην εισαγωγή της ισότητας των φύλων στη σχολική διαπαιδαγώγηση, 4) στην αύξηση της επιχειρηματικότητας των γυναικών και την καταπολέμηση της διστακτικότητας των γυναικών να αναλάβουν ανώτερα διοικητικά καθήκοντα κ.λπ. Με βάση τις προτεραιότητες αυτές, η συμβολή του ΕΠ στην πραγματοποίηση του 5ου πεδίου πολιτικής του ΕΚΤ θα πρέπει να υπολογιστεί ως το άθροισμα όλων των δράσεων που προάγουν, ακόμη και έμμεσα, το στόχο της ισότητας των δύο φύλων, και όχι μόνον των δράσεων του Άξονα 4.

Στον Άξονα 4 εντάσσονται τα παρακάτω δύο Μέτρα:

- 4.1 Προγράμματα προώθησης της ισότητας των φύλων με έμφαση στην υποστήριξη της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης και Εκπαίδευσης των Γυναικών.
- 4.2 Προγράμματα υποστήριξης των γυναικών στις Προπτυχιακές και Μεταπτυχιακές σπουδές. Προγράμματα σπουδών και ερευνητικά προγράμματα για τις γυναίκες.

Διάρκεια εφαρμογής του Μέτρου 4.1.: Από 2002 έως 2006. Παράταση έως 2008.

Ωφελούμενοι από το Μέτρο: Μαθητές-μαθήτριες και εκπαιδευτικοί της Δευτεροβάθμιας Γενικής και Τεχνικής εκπαίδευσης, σπουδαστές-σπουδάστριες των Σχολών Αρχικής Επαγγελματι-

κής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.

Περιοχές Εφαρμογής: Όλη η Επικράτεια.

Στόχοι του Μέτρου: Το Μέτρο 4.1 έχει στόχο την προώθηση της ισότητας των φύλων στο χώρο της εκπαίδευσης και της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης.

Συγκεκριμένα οι δράσεις στοχεύουν:

- Στην επιμόρφωση και ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών, ώστε να μπορούν να εντοπίζουν την ανισότητα των φύλων στον ευρύτερο κοινωνικό χώρο και στο επιμέρους εκπαιδευτικό πλαίσιο, να διατυπώνουν τις παρατηρήσεις τους με επιστημονικό τρόπο και να παρεμβαίνουν σοβαρά και αποτελεσματικά, με στόχο την εγκαθίδρυση της ισότητας στην εκπαιδευτική διαδικασία.
- Στη δημιουργία και χρήση εκπαιδευτικών δομών, στην παραγωγή διδακτικού υλικού και την εισαγωγή εκπαιδευτικών προγραμμάτων, με στόχο τη διαχρονική και συγχρονική ανάδειξη μιας νέας οπτικής των φύλων και την προώθηση της ισότητας των σχέσεων σε ατομικό και συλλογικό, εκπαιδευτικό και επαγγελματικό επίπεδο.
- Στην ενθάρρυνση των μαθητριών/σπουδαστριών, ώστε να παρακολουθήσουν προγράμματα αρχικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης σε τομείς όπου το γυναικείο φύλο υποαντιπροσωπείται, και στην αναζήτηση θετικών δράσεων υποστήριξης των γυναικών, προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας, μέσω οικονομικών ή άλλων ενισχύσεων.

3. Ο ρόλος του ΚΕΘΙ στο Μέτρο 4.1.: Η Κατηγορία Πράξης 4.1.1.α.

Το ΚΕΘΙ ως Φορέας Υλοποίησης Προγραμμάτων Ισότητας των Φύλων: Εμπειρία και Δράση

Το ΚΕΘΙ, ως φορέας προώθησης της ισότητας των φύλων, συνεργάστηκε με το ΥΠΕΠΘ στο πλαίσιο του ΕΠΕΑΕΚ Ι (Β' Κοινωνικό Πλαίσιο Στήριξης) επισημαίνοντας μέσα από την πλούσια δράση και εμπειρία του: α) το σημαντικό ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει το εκπαιδευτικό σύστημα ως προς την άρση των στερεοτύπων και την καταπολέμηση των διακρίσεων που αφορούν στο φύλο, και β) τη σημασία της προώθησης πολιτικών, με στόχο τη διάχυση του προβληματισμού για την ισότητα των φύλων, τη βελτίωση της θέσης των γυναικών στην αγορά εργασίας και γενικότερα την κοινωνία.

Στο διάστημα 1997-2000 το ΚΕΘΙ πραγματοποίησε πιλοτικό πρόγραμμα ευαισθητοποίησης των εκπαιδευτικών σε θέματα Ισότητας στις Περιφέρειες Αττικής, Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Ελλάδος και Κρήτης, το οποίο παρακολούθησαν εκατόν πενήντα τέσσερις (154) εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Το πρόγραμμα ευαισθητοποίησε και ενδυνάμωσε όσους/-ες εκπαιδευτικούς συμμετείχαν σε θέματα που αφορούσαν στην ισότητα των φύλων, μέσα από βιωματικές προσεγγίσεις, καθώς οι εκπαιδευτικοί υιοθέτησαν το ρόλο των ερευνητών/-τριών μέσα στις σχολικές τάξεις. Στην Περιφέρεια της Κεντρικής Μακεδονίας η ευαισθητοποίηση σε θέματα ισότητας επεκτάθηκε και στους μαθητές και τις μαθήτριες με την υλοποίηση διδακτικών παρεμβάσεων στο πλαίσιο του αναλυτικού προγράμματος, δράση από την οποία προέκυψε η έκδοση με τίτλο: «Φάκελος Παρεμβατικών Μαθημάτων, Ισότητα των δύο φύλων. Ο ρόλος των Εκπαιδευτικών».

Το ΥΠΕΠΘ, αξιολογώντας θετικά τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την εφαρμογή του πιλοτικού αυτού προγράμματος και στο πλαίσιο εφαρμογής της νέας προγραμματικής περιόδου 2000-2006 του ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ, ανέθεσε στο ΚΕΘΙ την υλοποίηση του νέου Έργου.

Το Έργο «Ευαισθητοποίηση Εκπαιδευτικών και Παρεμβατικά Προγράμματα για την Προώθηση της Ισότητας των Φύλων» εντάσσεται στον Άξονα Προτεραιότητας 4: «Μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης και της θέσης των γυναικών στην αγορά εργασίας» του ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ (Μέτρο 4.1 – Κατηγορία Πράξης 4.1.1.α.) του Επιχειρησιακού Προγράμματος Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ) του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, το οποίο χρηματοδοτείται κατά 80% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και 20% από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ). Έχει ως Τελικό Δικαιούχο και υπεύθυνο για την υλοποίησή του φορέα το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ), το οποίο εποπτεύεται από τη Γενική Γραμματεία Ισότητας του Υπουργείου Εσωτερικών και υλοποιείται σε συνεργασία με την αρμόδια διεύθυνση Συμβουλευτικής, Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων (ΔΣΕΠΕΔ) που υπάγεται στον Ενιαίο Διοικητικό Τομέα Θεμάτων Σπουδών

Επιμόρφωσης και Καινοτομιών του ΥΠΕΠΘ. Το Έργο αφορά στο σημαντικό ζήτημα της προώθησης της ισότητας των φύλων στον ευαίσθητο χώρο της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης, που συνδέεται άρρηκτα με την ισότητα των πολιτών, ανδρών και γυναικών, στην πρόσβαση στις πληροφορίες και τις ευκαιρίες σε κάθε τομέα της κοινωνικής, πολιτικής και οικονομικής ζωής.

4. Σκοπός, επιμέρους στόχοι και επωφελοόμενοι/-ες της Κατηγορίας Πράξης

4.1.1.α.

Σκοπός του Έργου

Πολλές σύγχρονες έρευνες δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στη σύνδεση του σχολείου με την αγορά εργασίας και το ρόλο που αυτό διαδραματίζει στη μετάβαση των νεαρών ατόμων από την εφηβεία στην ενηλικίωση, από την εκπαίδευση στην επαγγελματική ζωή, προσδιορίζοντας τις προσδοκίες και την αντίληψή τους για το μελλοντικό τους ρόλο ως ενήλικων ατόμων.

Σταδιακά, τα εκπαιδευτικά συστήματα, συμπεριλαμβανομένου και του ελληνικού, με τη δομή και την οργάνωσή τους, με τα αναλυτικά προγράμματα και το περιεχόμενο των σχολικών εγχειριδίων δίνουν ιδιαίτερη έμφαση σε θέματα που αφορούν στην ισότητα των φύλων, την ενημέρωση για τη θέση των γυναικών στην κοινωνία, τον καταμερισμό της εργασίας και των οικογενειακών ρόλων κατά φύλο και στο μοντέλο της γυναίκας που συμμετέχει ισότιμα στον επαγγελματικό χώρο και τα κέντρα λήψης αποφάσεων.

Μέσα στο πλαίσιο αυτό, ο σχεδιασμός και η οργάνωση του Έργου από το ΥΠΕΠΘ και το ΚΕΘΙ περιλάμβανε:

- A. Προγράμματα Επιμόρφωσης των εν ενεργεία εκπαιδευτικών των δημόσιων σχολικών μονάδων Δευτεροβάθμιας Γενικής /Τεχνικής Εκπαίδευσης και των σχολών Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης,
- B. Προγράμματα Παρέμβασης από τους/τις επιμορφούμενους/-ες εκπαιδευτικούς στις τάξεις των ανωτέρω εκπαιδευτικών μονάδων, με την ενεργό συμμετοχή μαθητών και μαθητριών, σπουδαστών και σπουδαστριών.

Ως κεντρικός στόχος του Έργου τέθηκε η ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών, των μαθητών-μαθητριών και σπουδαστών-σπουδαστριών αλλά και των οικογενειών τους, έτσι ώστε:

- Να προωθηθούν η φιλοσοφία και οι πρακτικές της ισότητας και της δημοκρατίας στο εκπαιδευτικό και ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον.
- Να ενταχθεί η διάσταση του φύλου στο περιεχόμενο του προγράμματος σπουδών της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και της Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης.
- Να συνδεθεί το ζήτημα της ισότητας των φύλων με τις διαδικασίες του επαγγελματικού προσανατολισμού και της εισόδου των γυναικών στην αγορά εργασίας.

Επιμέρους στόχοι και επωφελούμενοι/-ες της Κατηγορίας Πράξης 4.1.1.α.: εκπαιδευτικοί, μαθητές/-τριες, γονείς και τοπική κοινωνία

Με την ανάπτυξη των Επιμορφωτικών και Παρεμβατικών Προγραμμάτων επιδιώκονταν αναλυτικότερα:

- Η ευαισθητοποίηση των εκπαιδευτικών, ανδρών και γυναικών, σε θέματα ισότητας και σχέσεων των φύλων, έτσι ώστε:
 - ✓ Να μπορούν να εντοπίσουν την ανισότητα, τη διάκριση και τα στερεότυπα του φύλου, όπου τα συναντούν στο εκπαιδευτικό σύστημα.
 - ✓ Να αναπτύσσουν και να εκφέρουν επιστημονικό λόγο για την Ισότητα των φύλων.
 - ✓ Να διαμορφώσουν και να υλοποιήσουν παρεμβάσεις, με στόχο την Ισότητα αξιοποιώντας τα δεδομένα των αναλυτικών προγραμμάτων.
 - ✓ Να αναπτύσσουν καλές πρακτικές στο πλαίσιο λειτουργίας του σχολικού συστήματος.
 - ✓ Να γίνουν ενεργοί συμμετοχοί στη διαδικασία της επιμόρφωσής τους.
 - ✓ Να διαμορφώσουν προσωπική άποψη τόσο για τη διάκριση των φύλων, όσο και για τον τρόπο με τον οποίο δομούνται οι σχέσεις των φύλων.
- Η ευαισθητοποίηση των μαθητών και των μαθητριών, έτσι ώστε:
 - ✓ Να επιλέξουν την εκπαιδευτική και επαγγελματική τους κατεύθυνση υπερβαίνοντας στερεοτυπικές αντιλήψεις.
 - ✓ Να συνειδητοποιήσουν τις πατριαρχικές δομές της κοινωνίας και την υποβαθμισμένη θέση των γυναικών στις σύγχρονες δημοκρατίες.
 - ✓ Να αναγνωρίσουν την ανισότητα των φύλων στο εκπαιδευτικό σύστημα τόσο στις δικές τους πρακτικές και συμπεριφορές, όσο και σ' αυτές των εκπαιδευτικών τους.
 - ✓ Να διεκδικήσουν την ισότιμη αντιμετώπιση των δύο φύλων σε όλους τους τομείς της προσωπικής (οικογένεια, εργασία) και κοινωνικής ζωής (κοινωνικές οργανώσεις, σύλλογοι, ενώσεις, κ.λπ.).
 - ✓ Να αντιμετωπίσουν κριτικά τους τρόπους με τους οποίους τα διδακτικά τους εγχειρίδια, το αναλυτικό πρόγραμμα και τα ΜΜΕ παρουσιάζουν τα δύο φύλα.
 - ✓ Να αποκτήσουν συνείδηση της διαφορετικής διαμόρφωσης των ταυτοτήτων φύλου στην εφηβεία από το σχολείο και την οικογένεια.
 - ✓ Να διαμορφώσουν συνείδηση της ιδιότητας του/της πολίτη/-ιδος που θα αναγνωρίζει και θα επιδιώκει τις αρχές της Ισότητας των φύλων ως απαραίτητου συστατικού της δημοκρατίας.

- ✓ Να αναπτύσσουν πνεύμα συνεργασίας με τους/τις εκπαιδευτικούς τους και μεταξύ τους.
- ✓ Να αναπτύσσουν κριτικό πνεύμα, διερευνητικές ικανότητες και ικανότητες οργάνωσης.
- Η έμμεση ευαισθητοποίηση των γονέων τους, έτσι ώστε:
 - ✓ Να έλθουν σε επαφή με τις αρχές της ισότητας, καθώς θα πληροφορούνται τις δραστηριότητες και τις θεματικές των Παρεμβατικών Προγραμμάτων από τα παιδιά τους.
 - ✓ Να γνωρίσουν τους προβληματισμούς της φεμινιστικής παιδαγωγικής κατά τη διάρκεια της παρουσίασης των αποτελεσμάτων από την υλοποίηση των Παρεμβατικών Προγραμμάτων.
 - ✓ Να διαπιστώσουν μια διαφορετική δυνατότητα εκπαίδευσης των παιδιών τους από το σχολείο.
- Η έμμεση ευαισθητοποίηση της υπόλοιπης σχολικής κοινότητας (των καθηγητών/-τριών και μαθητών/-τριών των σχολείων που συμμετείχαν).
- Η έμμεση ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας (τοπικοί κοινωνικοί φορείς και οργανώσεις, τοπική αυτοδιοίκηση κ.λπ.), έτσι ώστε να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα του έργου και των μελλοντικών επιπτώσεών του στην ευρύτερη κοινωνία.

Στην πορεία υλοποίησης του Έργου οι γονείς των μαθητών/-τριών και τα μέλη των τοπικών κοινωνιών είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν εκτενέστερα και διεξοδικότερα για τις άμεσες και έμμεσες διακρίσεις που διέπουν τις σχέσεις των φύλων και να αναζητήσουν λύσεις προς την κατεύθυνση διαπαιδαγώγησης των νέων, με βάση την ισότητα των φύλων.

Β΄ ΜΕΡΟΣ: Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

1. Δομή και περιεχόμενο Επιμορφωτικών Προγραμμάτων

1.1 Επιμόρφωση Επιμορφωτών/-τριών

Η συμμετοχή ενός πολύ μεγάλου αριθμού εκπαιδευτικών σε ολόκληρη την επικράτεια στα Επιμορφωτικά και Παρεμβατικά Προγράμματα που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Έργου, προσδιόρισε ως αναγκαία συνθήκη τη συμμετοχή μιας Ομάδας Επιμορφωτών/-τριών του ΚΕΘΙ –συνεργατών/-ιδών των μελών της Επιστημονικής Επιτροπής του Έργου- οι οποίοι/-ες ανέλαβαν, σύμφωνα με το σύστημα Mentoring, το ρόλο των πολλαπλασιαστών της επιμορφωτικής εμπειρίας και των εμπυχωτών/-τριών των εκπαιδευτικών. Συγκεκριμένα έχουν αναλάβει:

- την επιστημονική παρακολούθηση των Επιμορφωτικών και Παρεμβατικών Προγραμμάτων που υλοποιήθηκαν στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και στην Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση,
- την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών/-τριών σε θέματα σχεδιασμού και οργάνωσης δραστηριοτήτων μέσα στις εκπαιδευτικές μονάδες (projects),
- την υποστήριξη των Εκδηλώσεων Ενημέρωσης-Ευαισθητοποίησης και των Εκδηλώσεων Προβολής και Δημοσιότητας των Παρεμβατικών Προγραμμάτων,
- την ευθύνη της έγκαιρης και έγκυρης υποβολής των παραδοτέων των εκπαιδευτικών που υλοποιούσαν Παρεμβατικά Προγράμματα στο ΚΕΘΙ ως Τελικό Δικαιούχο του Έργου.

1.2 Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών-Εκπαιδευτών/-τριών: Φάσεις Α΄ και Β΄

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, ως απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάπτυξη παρεμβάσεων, υλοποιήθηκε με ένα σύστημα υποστήριξης, εμπύχωσης και εποπτείας από τους/τις ειδικούς/-ές Επιμορφωτές/-τριες. Τα στελέχη αυτά, εντασσόμενα σε ένα πρόγραμμα διαρκούς επιμόρφωσης στο πλαίσιο του υλοποιούμενου Έργου, αναλάμβαναν, με την εποπτεία και την υποστήριξη της Επιστημονικής Επιτροπής, το ρόλο των πολλαπλασιαστών της επιμορφωτικής εμπειρίας καθώς και των εμπυχωτών/-τριών των επιμορφούμενων.

Ο στόχος της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών-εκπαιδευτών/-τριών ήταν διττός:

- A. Η παροχή γενικών γνώσεων και κατευθύνσεων σχετικά με τις θεματικές, τις μεθόδους παρέμβασης και τις δραστηριότητες των Παρεμβατικών Προγραμμάτων που υλοποιούσαν οι ίδιοι/-ες εκπαιδευτικοί.

B. Η ενημέρωση των εκπαιδευτικών σχετικά με τους τρόπους, τα μέσα και τις καλές πρακτικές που μπορούν να ενσωματωθούν στο εκπαιδευτικό σύστημα και να συμβάλουν στην αποδόμηση και εξάλειψη των ασύμμετρων διαφυλικών σχέσεων.

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών-εκπαιδευτών/-τριών υλοποιήθηκε σε δύο φάσεις:

Α΄ Φάση Επιμόρφωσης: Επιμορφωτικές Συναντήσεις – Έρευνα Δράσης

Κάθε Περιφερειακό Επιμορφωτικό Πρόγραμμα αναπτυσσόταν κατά τη διάρκεια ενός σχολικού έτους. Περιλάμβανε αρχικά μία (1) ενημερωτική και τρεις (3) τουλάχιστον επιμορφωτικές συναντήσεις Ομάδων Εκπαιδευτικών-Εκπαιδευτών/-τριών με τους/τις Επιμορφωτές/-τριες. Η Φάση αυτή διαρκούσε συνολικά δύο (2) μήνες περίπου και είχε ως βασικό στόχο την εξοικείωση των επιμορφούμενων με τις αρχές και τον τρόπο εφαρμογής της μεθόδου **έρευνας δράσης**. Στο συγκεκριμένο Πρόγραμμα, η έρευνα δράσης αποτελούσε τη μέθοδο πάνω στην οποία στηρίχθηκε ο σχεδιασμός και η εφαρμογή του συνδυασμού «Ευαισθητοποίηση Εκπαιδευτικών- Παρεμβατικά Προγράμματα». Η έρευνα δράσης, η οποία αποτελεί μια σύνδεση έρευνας στην τάξη και εκπαιδευτικών εφαρμογών, είναι στην ουσία η διαδρομή που θα έπρεπε να διανύσουν οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στο Πρόγραμμα για να συνειδητοποιήσουν και να κατανοήσουν, σε πρώτη φάση, τις ανισότητες φύλου και στη συνέχεια να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν την παρέμβασή τους.

Β΄ Φάση Επιμόρφωσης: Διαδικασία υλοποίησης των παρεμβατικών προγραμμάτων

Η φάση αυτή επιμόρφωσης συμπίπτει με την υλοποίηση των παρεμβάσεων στα σχολεία. Πρώτιστος στόχος ήταν να αξιοποιηθούν τα αποτελέσματα των μικρών ερευνών για να συνειδητοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί τις πραγματικές διαστάσεις του θέματος και να αντλήσουν ιδέες για το σχεδιασμό της παρέμβασής τους.

Η Δράση περιλάμβανε τρία (3) στάδια: Σχεδιασμό, Εφαρμογή, Αξιολόγηση.

Κατά τη διάρκεια ανάπτυξης των Παρεμβατικών Προγραμμάτων οι Επιμορφωτές/-τριες -Μέντορες επισκέπτονταν τους/τις εκπαιδευτικούς στις σχολικές μονάδες και τους/τις εκπαιδευτές/-τριες στις σχολές, προκειμένου να τους/τις υποστηρίξουν και να τους/τις εμπνεύσουν στο έργο τους. Ο αριθμός αυτών των επισκέψεων ποίκιλε ανάλογα με τις ανάγκες που προέκυπταν και ρυθμιζόταν από τους/τις Επιμορφωτές/-τριες σε συνεργασία με τους/τις εκπαιδευτικούς. Για κάθε εκπαιδευτική μονάδα απαιτούνταν τουλάχιστον τρεις επισκέψεις των Επιμορφωτών/-τριών στη διάρκεια των πέντε συνολικά μηνών που διαρκούσαν οι παρεμβάσεις.

Η σημασία της έρευνας δράσης

Το μοντέλο επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών που προωθήθηκε από το συγκεκριμένο Έργο είναι γνωστό ως **έρευνα δράσης**. Το συγκεκριμένο μοντέλο προϋποθέτει την εμπλοκή των εκπαι-

δευτικών στη διερεύνηση της θεματικής στην οποία επιμορφώνονται και στοχεύει στην παροχή κατάλληλων γνώσεων και συνεχούς υποστήριξης, ώστε να συνειδητοποιήσουν την αναγκαιότητα αλλαγής στάσης σε θέματα ισότητας των φύλων και να δραστηριοποιηθούν προς την κατεύθυνση αυτή.

Η έρευνα δράσης στην εκπαίδευση ασχολείται με τον εντοπισμό ενός ζητήματος μέσα στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, όπως λόγου χάρη της ταυτότητας των φύλων στην εφηβεία, εφαρμόζοντας την εκπαιδευτική έρευνα στην εκπαιδευτική πράξη, και ολοκληρώνεται με το σχεδιασμό μιας παρέμβασης μικρής κλίμακας.

Η έρευνα δράσης ως μέθοδος επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών επιχειρεί:

- Να καταργήσει την απόσταση ανάμεσα στη θεωρία και την πράξη και να συμβάλει στην ενεργό συμμετοχή των εκπαιδευτικών στη διαδικασία της επιμόρφωσής τους.
- Να βοηθήσει τους/τις εκπαιδευτικούς να διαμορφώσουν προσωπική άποψη τόσο για τις διακρίσεις με βάση το φύλο όσο και για τον τρόπο με τον οποίο διαμορφώνονται οι σχέσεις των φύλων, που σημαίνει:
 - να προσεγγίσουν με αποτελεσματικό τρόπο θέματα που έχουν σχέση με την ανάπτυξη των ταυτοτήτων φύλου σε διάφορες ηλικίες,
 - να συμβάλλουν στην αρμονική συνύπαρξη των δύο φύλων με όρους αλληλοσεβασμού και αλληλοεκτίμησης,
 - να εξετάσουν κριτικά τις παραδοσιακές θεματικές και πρακτικές διδασκαλίας,
 - να προτείνουν νέες προσεγγίσεις στα αντικείμενα που διδάσκουν,
 - να διευρύνει το ρόλο των εκπαιδευτικών,
 - να αποτελέσει αφορμή για να εμπλακεί το σχολείο σε μια ερευνητική διαδικασία,
 - να δώσει την ευκαιρία για συμμετοχή ολόκληρης της εκπαιδευτικής κοινότητας στη διαδικασία της αλλαγής στάσεων και υιοθέτησης καλών πρακτικών σε θέματα ισότητας των φύλων εμπλέκοντας, τουλάχιστον στην τελευταία φάση, και τους γονείς.

Στην υλοποίηση της έρευνας δράσης οι εκπαιδευόμενοι/-ες μαθητές/-τριες και σπουδαστές/-στριες ασκούνταν στο σχεδιασμό δράσεων, τη λήψη αποφάσεων και την ανάληψη ευθυνών. Με βάση τη διαδικασία πραγματοποίησης των ερευνών δράσης, η τελική επιλογή του περιεχομένου ή της μεθόδου των Παρεμβατικών Προγραμμάτων έγινε από τους/τις εκπαιδευτικούς και τους/τις εκπαιδευτές/-τριες, με τη βοήθειά των Επιμορφωτών/-τριών-Μεντόρων του Νομού ή και της Περιφέρειάς τους και σύμφωνα με τις ανάγκες των μαθητών/-τριών του σχολείου τους ή σπουδαστών/-στριών της σχολής.

Η μέθοδος project

Τα Παρεμβατικά Προγράμματα υλοποιούνταν με τη μορφή μικρών «Σχεδίων Δράσης» (**projects**), με στόχο τη διαθεματική προσέγγιση του αντικειμένου. Για την υλοποίηση ενός Παρεμβατικού

Προγράμματος προαπαιτούνταν η συμμετοχή των εκπαιδευτικών-εκπαιδευτών/-τριών και των μαθητών/-τριών ή σπουδαστών/-στριών και των πέντε (5) εκπαιδευτικών μονάδων που αποτελούσαν μία (1) Σύμπραξη. Συνεκτικό στοιχείο της Σύμπραξης συνιστούσε η επιλογή είτε κοινής θεματικής είτε κοινής μεθόδου παρέμβασης (διδακτική παρέμβαση ή παρεμβατική δραστηριότητα).

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες (μαθητικός και σπουδαστικός πληθυσμός) είχαν την πρωτοβουλία και την ελευθερία δράσης. Η σχέση τους με τους/τις υπεύθυνους/-ες εκπαιδευτικούς στηριζόταν στην ανταλλαγή απόψεων και εμπειριών μέσα από το διάλογο, ώστε να ερευνήσουν με τη βοήθειά τους το θέμα που είχαν επιλέξει.

Ο/Η εκπαιδευτικός λειτουργούσε ως συντονιστής/-στρια και εμπυχωτής/-τρια της ομάδας, συμβούλευε τους μαθητές και τις μαθήτριες όταν το χρειαζόνταν, παρενέβαινε όταν το ζητούσαν, δημιουργώντας παράλληλα τα κατάλληλα ερεθίσματα που θα οδηγούσαν στην έρευνα και την ανακάλυψη της γνώσης.

Η ανάπτυξη ενός project ακολουθούσε την παρακάτω πορεία:

- Επιλογή του θέματος
- Καθορισμός στόχων
- Ευαισθητοποίηση μαθητών/-τριών, σπουδαστών/-στριών
- Αρχική διερεύνηση – Εντοπισμός ενοτήτων
- Συγκρότηση ομάδων
- Προγραμματισμός δραστηριοτήτων.

Αναλυτικότερα, στη φάση του προγραμματισμού η ομάδα των εκπαιδευομένων μαζί με τους/τις εκπαιδευτικούς αποφάσιζαν με τι θα ασχοληθούν, δημιουργούσαν επί μέρους ομάδες, καθόριζαν τη μεθοδολογία και το χρονοδιάγραμμα ανάπτυξης των δράσεων που θα ακολουθούσαν, όριζαν τις δραστηριότητες που θα υλοποιούσαν και, τέλος, αποφάσιζαν για τις δράσεις εκτός σχολείου, για παράδειγμα επισκέψεις, τρόπος προβολής-παρουσίασης του project, κ.ά. Σε όλη τη διάρκεια ανάπτυξης του project εφαρμοζόταν η διαμορφωτική αξιολόγηση με τη συμμετοχή των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευομένων, καθώς αυτό που ενδιέφερε ήταν κατά πόσο οι γνώσεις και οι εμπειρίες που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια της παρέμβασης εμπλούτισαν, προβλημάτισαν ή διαφοροποίησαν τις αξίες και τη στάση τους σχετικά με την ισότητα των φύλων. Η εφαρμογή αυτής της μεθόδου συνδέει το σχολείο με την τοπική κοινωνία και την κοινωνική ζωή (π.χ. παρουσίαση-έκθεση του υλικού του project, έκθεση φωτογραφίας, θεατρικός αυτοσχεδιασμός, εικαστική δημιουργία κ.λπ.).

Το εκπαιδευτικό υλικό των Επιμορφωτικών Προγραμμάτων

Απαραίτητη συνθήκη για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και την ανάπτυξη των παρεμβάσεών τους σε θέματα ισότητας των φύλων κρίθηκε η παραγωγή σχετικού επιμορφωτικού υλικού (Εκπαίδευση και Ισότητα των φύλων).

2. Δομή και περιεχόμενο Παρεμβατικών Προγραμμάτων

Το Παρεμβατικό Πρόγραμμα αναφερόταν σε οποιοδήποτε θέμα προωθούσε την ισότητα των δύο φύλων στην εκπαίδευση και είχε δύο μορφές, Διδακτική Παρέμβαση ή Παρεμβατική Δραστηριότητα.

Οι εκπαιδευτικοί στη φάση του σχεδιασμού του Παρεμβατικού Προγράμματος και της σύνταξης της σχετικής Πρότασης καλούνταν να επιλέξουν μεταξύ: α) μιας κοινής θεματικής παρέμβασης και προαιρετικής εφαρμογής και των δύο (2) μορφών παρέμβασης, β) περισσότερων της μιας θεματικών παρέμβασης, για τις οποίες όμως ακολουθούνταν κοινή μέθοδος, δηλαδή μόνο διδακτική παρέμβαση ή μόνον παρεμβατική δραστηριότητα, ή γ) κοινής θεματικής και κοινής μεθόδου παρέμβασης. Και στις τρεις περιπτώσεις η επιλογή τους αυτή (είτε κοινή θεματική είτε κοινή μέθοδος είτε κοινά και τα δύο) συνιστούσε το συνεκτικό στοιχείο του υλοποιούμενου Προγράμματος.

Επισημαίνεται ότι στο πλαίσιο κάθε Παρεμβατικού Προγράμματος, με όποια μορφή και αν υλοποιούνταν, προβλέπονταν και χρηματοδοτούνταν ενέργειες προβολής και δημοσιοποίησης των αποτελεσμάτων στην τοπική κοινωνία, σε συνεργασία με τοπικούς φορείς, συλλόγους ή και οργανώσεις, καθώς και με φυσικά πρόσωπα που εμπλέκονταν εθελοντικά σε οποιαδήποτε φάση υλοποίησής του.

2.1 Διδακτικές Παρεμβάσεις

Οι «Διδακτικές Παρεμβάσεις» συνιστούσαν εμπλουτισμό της διδασκαλίας με την εισαγωγή της οπτικής της ισότητας των φύλων στα διάφορα μαθήματα. Στόχος αυτού του είδους των παρεμβάσεων, οι οποίες οργανώθηκαν ως σχέδια δράσης (projects), ήταν να επιτρέψουν στους/τις εκπαιδευτικούς να προωθήσουν τις αρχές της ισότητας των δύο φύλων στο αναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας, με βάση τα υπάρχοντα διδακτικά εγχειρίδια. Στο πλαίσιο αυτής της πρακτικής και της συνήθους προετοιμασίας του μαθήματος, οι εκπαιδευτικοί είχαν τη δυνατότητα να φέρουν καινούργια στοιχεία, πρόσθετες πληροφορίες και νέους προβληματισμούς για να τα συζητήσουν με τους μαθητές και τις μαθήτριες. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται η διάχυση των βασικών αρχών της ισότητας των φύλων σε μεγάλο μέρος του διδακτικού προγράμματος.

Περιεχόμενο διδακτικών παρεμβάσεων

Οι διδακτικές παρεμβάσεις εντάχθηκαν στο αναλυτικό πρόγραμμα της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ή στο πρόγραμμα σπουδών των Σχολών Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης, χωρίς να προϋποθέτουν αλλαγές των σχολικών εγχειριδίων και του περιεχομένου των μαθημάτων. Το περιεχόμενο και η φιλοσοφία τους, δηλαδή, αναπτύσσονταν στη βάση της διδακτέας ύλης και στην κριτική προσέγγιση των βιβλίων του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Ταυτόχρονα, όμως, οι παρεμβάσεις αυτές βασιζόνταν στην πρωτοβουλία των ίδιων των εκπαι-

δευτικών, οι οποίοι καλούνταν να εμπλουτίσουν τη διδακτέα ύλη με την οπτική του φύλου.

Οι εκπαιδευτικοί με την υλοποίηση διδακτικών παρεμβάσεων είχαν τη δυνατότητα:

- Να προωθήσουν την ισότητα των φύλων μέσα στην εκπαιδευτική διαδικασία.
- Να εισαγάγουν την προβληματική που συνδέει την ισότητα των φύλων με την αγωγή στις αρχές της δημοκρατίας.
- Να αναπτύξουν στρατηγικές και τεχνικές που οδηγούν σε μια εναλλακτική θεώρηση ορισμένων από τα μαθήματα της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.
- Να εφαρμόσουν στην πράξη τις αρχές της ισότητας των φύλων στο πλαίσιο του περιεχομένου των μαθημάτων και της διδακτικής μεθοδολογίας που ακολουθούσαν.
- Να δώσουν την ευκαιρία να συζητηθούν στη σχολική τάξη οι αξίες της δημόσιας και της ιδιωτικής σφαίρας (οικογένεια και δημόσια ζωή).

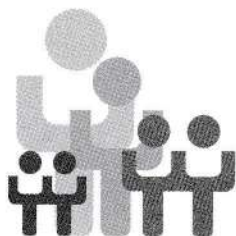
2.2 Παρεμβατικές Δραστηριότητες

Οι «Παρεμβατικές Δραστηριότητες» αναπτύσσονταν στο πλαίσιο της σχολικής ζωής εκτός αναλυτικού προγράμματος και υλοποιούνταν αποκλειστικά με τη μορφή σχεδίων δράσης (projects). Οι θεματικές και το είδος των παρεμβατικών δραστηριοτήτων ορίζονταν και σχεδιάζονταν από τους/τις εκπαιδευτικούς με τη βοήθεια των Επιμορφωτών/-τριών, των εκπαιδευτικών εργαλείων που τους δίδονταν και με βάση τις ανάγκες των μαθητών/-τριών (ή σπουδαστών/-στριών), όπως αυτές προέκυπταν από τα πορίσματα της έρευνας δράσης (ανίχνευση των αναγκών των εκπαιδευομένων).

Περιεχόμενο Παρεμβατικών Δραστηριοτήτων

Οι θεματικές και το είδος των παρεμβατικών δραστηριοτήτων ορίζονταν από τους/τις εκπαιδευτικούς, με τη βοήθεια των Επιμορφωτών/-τριών και με βάση το παρεχόμενο εκπαιδευτικό υλικό. Εκτός από τη διάκριση του φύλου, οι εκπαιδευτικοί που υλοποιούσαν Παρεμβατικά Προγράμματα όφειλαν να αναγνωρίζουν την ύπαρξη πολλαπλών διακρίσεων, ώστε να προβαίνουν σε αντίστοιχες δράσεις άμβλυνσής τους, όπως: διακρίσεις με βάση την εθνικότητα, την πολιτιστική και θρησκευτική ταυτότητα, την οικονομική και κοινωνική κατάσταση, τις κινητικές και συναισθηματικές δυσκολίες, τη σχολική επίδοση, σε άμεση σχέση, βέβαια, πάντα με το φύλο.

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες (μαθητές-μαθήτριες και οι σπουδαστές-σπουδάστριες) είχαν ενεργό ρόλο κατά την υλοποίηση των παρεμβατικών δραστηριοτήτων, καθώς η ενεργητική συμμετοχή τους ενίσχυε την υπευθυνότητα και την αυτοπεποίθηση, ενδυνάμωνε την προσωπικότητα, την ανάπτυξη δεξιοτήτων και την υιοθέτηση θετικών στάσεων ζωής. Μετά την επιλογή της θεματικής, τα είδη των παρεμβατικών δραστηριοτήτων που αναπτύχθηκαν παρουσιάζουν μεγάλη ποικιλία:

• Έκθεση φωτογραφικού υλικού

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες φωτογράρισαν άνδρες και γυναίκες του περιβάλλοντός τους σε δραστηριότητες της καθημερινής ζωής, έδωσαν τίτλο στις φωτογραφίες, τις σχολίασαν και επέλεξαν αυτές που μπορούσαν να αποτελέσουν ένα κοινό θεματικό αντικείμενο μιας έκθεσης φωτογραφίας.

• Δημιουργία εντύπου

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες συνέλεξαν και επεξεργάστηκαν: α) άρθρα σχετικά με τη θεματική ενότητα από εφημερίδες και περιοδικά καθώς και αγγελίες εύρεσης εργασίας, β) πληροφορίες από το διαδίκτυο (επίσκεψη δικτυακών τόπων που αναφέρονται στην ύπαρξη κενών θέσεων εργασίας), και γ) στοιχεία από φορείς που ασχολούνταν με τη συμβουλευτική των γυναικών για τις δυνατότητες εύρεσης εργασίας και συνέθεσαν οδηγούς πληροφόρησης για τις δυνατότητες απασχόλησης των γυναικών.

• Παραγωγή βιντεοταινίας

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες βιντεοσκόπησαν και παρουσίασαν χαρακτηριστικά αποσπάσματα από τηλεοπτικές διαφημίσεις και σειρές, καθώς και απόψεις ειδικών σχετικά με το ρόλο του πατέρα ή της μητέρας μέσα στην οικογένεια και προχώρησαν στην παραγωγή βιντεοταινιών με δικό τους σχολιασμό και σενάριο.

• Παραγωγή άλλου είδους υλικού

Δημιουργία cd-rom με την απαιτούμενη τεχνική υποστήριξη από ειδικούς.

• Επισκέψεις σε χώρους εργασίας

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες επισκέφθηκαν χώρους εργασίας στους οποίους η πλειοψηφία των εργαζομένων ήταν είτε άνδρες είτε γυναίκες, καθώς επίσης και χώρους εργασίας, των οποίων η ιεραρχική δομή ευνοούσε το ένα ή το άλλο φύλο, και στη συνέχεια κατέγραφαν και σχολίαζαν τα χαρακτηριστικά που παρουσίαζαν τα συγκεκριμένα επαγγέλματα.

• Ενημερωτική εκστρατεία στο συγκεκριμένο θεματικό αντικείμενο

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες οργάνωσαν εκδηλώσεις ενημέρωσης σχετικά με θεματικές ενότητες (π.χ. βία μέσα στην οικογένεια, δικαιώματα των γυναικών στον εργασιακό χώρο, κ.ά.), μετά από σχετική πληροφόρηση από ειδικούς/-ές επιστήμονες, κυρίως για την παροχή υπηρεσιών φροντίδας ή για το νομοθετικό πλαίσιο που αφορά στην προστασία και την απασχόληση των γυναικών. Η ενημέρωση έγινε με φυλλάδια, αφίσες κ.λπ.

• Διεξαγωγή έρευνας (συνεντεύξεις, ερωτηματολόγια)

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες σχεδίασαν ερωτηματολόγια σχετικά με τις θεματικές ενότητες (π.χ. τις επαγγελματικές προσδοκίες αγοριών/κοριτσιών) κατέγραψαν και, τέλος, ανέλυσαν και σχολίασαν τα δεδομένα.

- **Θεατρική παράσταση/Παιχνίδι ρόλων**

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες επέλεξαν θεατρικά έργα, τα οποία αναφέρονταν στα στερεότυπα των ρόλων μέσα στη οικογένεια ή τη σκιαγράφηση ανατρεπτικών γυναικείων χαρακτήρων και προχώρησαν στη συγγραφή και την παρουσίαση δρώμενων, που αφορούσαν στις σχέσεις αγοριών και κοριτσιών στο σχολείο (ή ανδρών και γυναικών στην περίπτωση της Μεταλυκειακής Εκπαίδευσης).

- **Συγγραφή κειμένων σχετικών με τη θεματική**

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες κατέγραψαν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τα στερεοτυπικά χαρακτηριστικά του φύλου σε σχέση με την οικογένεια, την εργασία, τον ελεύθερο χρόνο ή τη δημόσια ζωή κ.ά., με τη μορφή κειμένων που τα παρουσίασαν, στη συνέχεια, σε μια ανοικτή εκδήλωση του σχολείου ή της σχολής τους.

- **Συζήτηση και ανάληψη κοινών δραστηριοτήτων με ομάδες και ενώσεις γυναικών, καθώς και άλλους κοινωνικούς φορείς.**

Οι εκπαιδευόμενοι/-ες ανέλαβαν κοινές δράσεις με ομάδες ή ενώσεις γυναικών καθώς και άλλους κοινωνικούς φορείς για την προώθηση αιτημάτων που αφορούσαν στην ιδιωτική ή τη δημόσια σφαίρα της ζωής των γυναικών. Η συνεργασία αυτή των σχολικών μονάδων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης με τους κοινωνικούς φορείς έγινε μετά από σχετική έγκριση της Διεύθυνσης Συμβουλευτικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων του ΥΠΕΠΘ.

2.3 Στάδια υλοποίησης Παρεμβατικών Προγραμμάτων

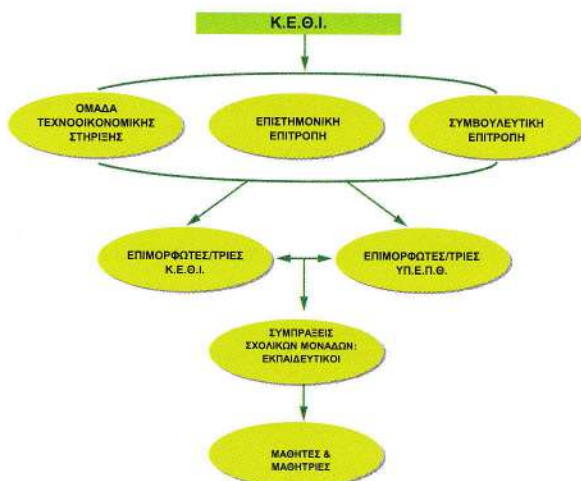
Η υλοποίηση των Παρεμβάσεων στις σχολικές μονάδες περιλάμβανε τα ακόλουθα στάδια:

- Δήλωση συμμετοχής των σχολείων
- Ενημέρωση των Επιμορφωτών/-τριών του ΥΠΕΠΘ
- Κατανομή των εκπαιδευτικών μονάδων ανά Επιμορφωτή/-τρια
- Επιμορφωτικές-συντονιστικές συναντήσεις Επιμορφωτών/-τριών ΚΕΘΙ & ΥΠΕΠΘ και Επιμορφωτικές συναντήσεις Επιμορφωτών/-τριών ΚΕΘΙ & ΥΠΕΠΘ με εκπαιδευτικούς
- Σύσταση Συμπράξεων σχολικών μονάδων
- Σχεδιασμός και σύνταξη πρότασης Παρεμβατικού Προγράμματος από τις συμπράξεις
- Αξιολόγηση-έγκριση προτάσεων
- Υλοποίηση και παρακολούθηση των Προγραμμάτων
- Τελική Αξιολόγηση των Παρεμβατικών Προγραμμάτων.

3. Οργανωτική δομή του Έργου

Οργανωτική Δομή του Έργου

3.1 Σε κεντρικό επίπεδο: ΚΕΘΙ, Επιστημονική Επιτροπή, Ομάδα Τεχνικοοικονομικής Στήριξης

Το πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του ΚΕΘΙ ως Τελικού Δικαιούχου στο Έργο 4.1.1.α. περιλαμβάνει τη συγκρότηση Ομάδων Έργου, τη διοικητική-τεχνική στήριξη και τη διαχείριση του Έργου.

Βασικές προϋποθέσεις για την υλοποίηση των αρμοδιοτήτων αυτών είναι οι εξής:

- α) Η συνεργασία του ΚΕΘΙ με την ΕΥΔ του ΕΠΕΑΕΚ II.
- β) Η συνεργασία του ΚΕΘΙ με το ΥΠΕΠΘ και τους Λοιπούς Φορείς.
- γ) Η υποστήριξη του έργου από τις δύο βασικές ομάδες συνεργατών/-τριών:
 - Ομάδα εμπειρογνομόνων, συνεργατών/-τριών και στελεχών του ΚΕΘΙ.
 - Ομάδα των Υπευθύνων Αγωγής Υγείας, Συμβούλων Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού, Υπευθύνων Συμβουλευτικών Σταθμών Νέων, Υπευθύνων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Ειδικών Πληροφόρησης και Τεκμηρίωσης, που λειτουργούσαν ως Επιμορφωτές/-τριες.

Η Επιστημονική Επιτροπή διαμόρφωσε το σχέδιο ανάπτυξης του Έργου, είχε την ευθύνη του σχεδιασμού και της υλοποίησης των επιμορφωτικών διαδικασιών, της επιστημονικής εποπτείας των Παρεμβατικών Προγραμμάτων, της συνεργασίας Επιμορφωτών/-τριών (ΚΕΘΙ και ΥΠΕΠΘ)

και των εκπαιδευτικών, της εκπόνησης του εκπαιδευτικού και επιμορφωτικού υλικού και της διαρκούς διαμορφωτικής και τελικής αξιολόγησης των Επιμορφωτικών και Παρεμβατικών Προγραμμάτων.

Στις βασικές αρμοδιότητες της Επιστημονικής Επιτροπής περιλαμβάνονταν τα ακόλουθα:

- Η σύνταξη ειδικής Μελέτης προαπαιτούμενης για την ανάπτυξη των δράσεων του Έργου με τίτλο: «Φύλο και εκπαιδευτική πραγματικότητα στην Ελλάδα: προωθώντας παρεμβάσεις για την ισότητα των φύλων στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα» .
- Η επιμόρφωση των επιμορφωτών/-τριών, που αφορούσε σε στελέχη του ΚΕΘΙ και του ΥΠΕΠΘ (κεντρικά σεμινάρια και επιμέρους τοπικά).
- Το εκπαιδευτικό υλικό που εκπονήθηκε – απαραίτητο για την επιμόρφωση των επιμορφωτών/-τριών και των εκπαιδευτικών.
- Η επιστημονική παρουσίαση των υλοποιηθέντων Παρεμβατικών Προγραμμάτων.
- Η διαρκής διαμορφωτική αξιολόγηση του Έργου.
- Η επιστημονική εποπτεία της Ηλεκτρονικής Διαδικτύωσης και της Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης.

Στην υλοποίηση του συνολικού Έργου, που περιλαμβάνει τις ποικίλες δράσεις επιμόρφωσης, παρέμβασης και τις Εκθέσεις που εκπονήθηκαν, είναι απαραίτητο να επισημανθεί ο ιδιαίτερα σημαντικός ρόλος των βοηθών της Επιστημονικής Επιτροπής.

Η Ομάδα Τεχνικοοικονομικής Στήριξης είχε έδρα το ΚΕΘΙ και ανέλαβε την παρακολούθηση και τη διοικητική και οικονομική διαχείριση του Έργου.

3.2 Σε περιφερειακό επίπεδο: Ομάδες Επιμορφωτών/-τριών ΚΕΘΙ, Στελεχών ΥΠΕΠΘ

Η πρόβλεψη συμμετοχής στα Επιμορφωτικά και Παρεμβατικά Προγράμματα που θα υλοποιούνταν στο πλαίσιο του Έργου ενός πολύ μεγάλου αριθμού εκπαιδευτικών σε ολόκληρη την επικράτεια, δημιούργησε αναγκαία συνθήκη τη συμμετοχή μιας Ομάδας Επιμορφωτών/-τριών του ΚΕΘΙ – συνεργατών/-ιδών των μελών της Επιστημονικής Επιτροπής του Έργου, οι οποίοι/-ες ανέλαβαν, σύμφωνα με το σύστημα Mentoring, το ρόλο των πολλαπλασιαστών της επιμορφωτικής εμπειρίας και των εμπυχωτών/-τριών των εκπαιδευτικών. Συγκεκριμένα, η Ομάδα αυτή ανέλαβε:

- την επιστημονική παρακολούθηση των Επιμορφωτικών και Παρεμβατικών Προγραμμάτων που υλοποιούνταν στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και την Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση,
- την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και εκπαιδευτών/-τριών σε θέματα σχεδιασμού και οργάν-

νωσης δραστηριοτήτων μέσα στις εκπαιδευτικές μονάδες (projects),

- την υποστήριξη των Εκδηλώσεων Ενημέρωσης-Ευαισθητοποίησης και των Εκδηλώσεων Προβολής και Δημοσιότητας,
- την ευθύνη της έγκαιρης και έγκυρης υποβολής των παραδοτέων των εκπαιδευτικών που υλοποιούσαν Παρεμβατικά Προγράμματα στο ΚΕΘΙ ως Τελικό Δικαιούχο του Έργου.

Ο ιδιαίτερος ρόλος των επιμορφωτών/-τριών: η σημασία του mentoring

Οι Επιμορφωτές και Επιμορφώτριες του ΥΠΕΠΘ συμμετείχαν στο Έργο ως Μέντορες και σε συνεργασία με την Ομάδα Επιμορφωτών/-τριών του ΚΕΘΙ ανέλαβαν την ευθύνη υλοποίησης των Επιμορφωτικών και Παρεμβατικών Προγραμμάτων. Η ομάδα αυτή αποτελούνταν από τους/τις Υπευθύνους/-ες Αγωγής Υγείας, Συμβουλευτικών Σταθμών Νέων και Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Συμβούλους Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΣΕΠ) και Ειδικών Πληροφόρησης και Τεκμηρίωσης, οι αρμοδιότητες των οποίων υπάγονται στη Διεύθυνση Συμβουλευτικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού και Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων (ΔΣΕΠΕΔ) του Ενιαίου Διοικητικού Τομέα Θεμάτων Σπουδών Επιμόρφωσης και Καινοτομιών.

Για την υλοποίηση των Παρεμβατικών Προγραμμάτων τα Στελέχη του ΚΕΘΙ και του ΥΠΕΠΘ αναλάμβαναν από κοινού:

- Την οργάνωση των επιμορφωτικών συναντήσεων των εκπαιδευτικών κατά την πρώτη φάση των Επιμορφωτικών Προγραμμάτων (ανά δεκαπενθήμερο).
- Την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών καθ' όλη τη διάρκεια των Επιμορφωτικών και Παρεμβατικών Προγραμμάτων, με την εφαρμογή των αρχών της μεθόδου της έρευνας δράσης και την ανάπτυξη σχεδίων δράσης (projects).
- Την ευθύνη εφαρμογής της προκαταρκτικής και τελικής αξιολόγησης του Έργου (ομάδες-στόχος: εκπαιδευτικοί και εκπαιδευόμενοι/-ες).
- Την καθοδήγηση των Συμπράξεων Εκπαιδευτικών Μονάδων στη διαδικασία ένταξης των Παρεμβατικών Προγραμμάτων με την υποστήριξη των εκπαιδευτικών στη σύνταξη και υποβολή της Πρότασης στο ΚΕΘΙ, προκειμένου να εγκριθεί και να ενταχθεί στο Έργο.

3.3 Οι Συμπράξεις Σχολικών Μονάδων

Ως μέλη μιας Σύμπραξης για την υλοποίηση κοινού Παρεμβατικού Προγράμματος είχαν τη δυνατότητα να συμμετέχουν εκπαιδευτικές μονάδες από όλους τους τομείς της Εκπαίδευσης. Κάθε Σύμπραξη Εκπαιδευτικών Μονάδων αποτελούνταν από:

- Σχολικές Μονάδες Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης.

- Σχολικές Μονάδες Δευτεροβάθμιας Τεχνικής Εκπαίδευσης.
- Σχολές Αρχικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης.

Οι εκπαιδευτικές μονάδες που συνεργάζονταν για την υλοποίηση Παρεμβατικού Προγράμματος και αποτελούσαν μέλη της Σύμπραξης Εκπαιδευτικών Μονάδων συμφωνούσαν πριν την υποβολή της Πρότασης Παρεμβατικού Προγράμματος για τη θεματική και τη μέθοδο ανάπτυξής του. Οι εκπαιδευτικοί-εκπρόσωποι των μονάδων-μελών της Σύμπραξης είχαν τη δυνατότητα να επιλέξουν είτε κοινή θεματική, είτε κοινή μέθοδο ανάπτυξης και υλοποίησης του Προγράμματος ή και τα δύο (κοινή θεματική και κοινή μέθοδο).

4. Σχέδιο ανάπτυξης του Έργου

4.1 Διαρκής διαμορφωτική αξιολόγηση

Η πορεία υλοποίησης του Έργου παρακολουθούνταν και αναπροσαρμόζονταν, εφόσον κρινόταν απαραίτητο, από ένα Σύστημα Διαρκούς Διαμορφωτικής Αξιολόγησης που αποτελούσε ευθύνη της Επιστημονικής Επιτροπής. Η αξιολόγηση εστιαζόταν, κυρίως, στα ακόλουθα σημεία:

- α) Την επιτυχία του μοντέλου επιμόρφωσης και παρέμβασης, όσον αφορά στην εκπλήρωση των προσδοκιών που είχαν διατυπώσει οι εκπαιδευτικοί κατά την προκαταρκτική αξιολόγηση (συμπλήρωση ερωτηματολογίων προ της επιμόρφωσής τους), και
- β) Την αξιολόγηση του βαθμού ικανοποίησης των εκπαιδευτικών από την παρέμβαση και της ικανότητάς τους να αντιμετωπίζουν με κριτική στάση θέματα που αφορούν στην ισότητα και τις σχέσεις των δύο φύλων (συμπλήρωση ερωτηματολογίων μετά την επιμόρφωσή τους).

Στις επιμέρους δράσεις που προβλέπονταν για την εφαρμογή της Διαρκούς Διαμορφωτικής και Τελικής Αξιολόγησης του Έργου, περιλαμβάνονταν η Μελέτη των υποβαλλόμενων σχεδίων-προτάσεων για τα Παρεμβατικά Προγράμματα που απέστειλαν οι σχολικές μονάδες, και η εκπόνηση προαπαιτούμενων για την εφαρμογή της εσωτερικής αξιολόγησης Μελετών, όπως:

- Μελέτη των δεικτών παρακολούθησης των Επιμορφωτικών και Παρεμβατικών Προγραμμάτων.
- Μελέτη των εργαλείων που χρησιμοποιούνταν για τη διαμορφωτική και τελική εσωτερική αξιολόγηση του Έργου.
- Μελέτη ανάπτυξης εργαλείων για την παρακολούθηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
- Μελέτη για τη μορφή των Ετήσιων Εκθέσεων Εμπειρογνωμοσύνης που συνέτασσαν οι Επιμορφωτές/-τριες-Μέντορες μετά το πέρας των Επιμορφωτικών και Παρεμβατικών Προγραμμάτων.
- Η εφαρμογή του συστήματος αξιολόγησης.
- Η εκπόνηση των Εκθέσεων Αξιολόγησης (συνολικά πέντε ανά έτος και μία τελική μετά το πέρας της υλοποίησης του Έργου).

Το συγκεκριμένο μοντέλο αξιολόγησης είχε ως ομάδες εφαρμογής:

- α) τους/τις εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν στα Επιμορφωτικά Προγράμματα και στη συνέχεια υλοποιούσαν παρεμβάσεις, και
- β) τους/τις μαθητές/-τριες που συμμετείχαν στην υλοποίηση των Παρεμβατικών Προγραμμάτων.

4.2 Ηλεκτρονική διαδικτύωση και εξ αποστάσεως εκπαίδευση

Το ΚΕΘΙ για να έχει γενική και εμπειριστατωμένη εποπτεία της εξελικτικής πορείας του Έργου και όλων των εμπλεκόμενων σε αυτήν ομάδων, υποστηριζόταν από ένα ολοκληρωμένο σύστημα ηλεκτρονικής δικτύωσης και ασύγχρονης εξ αποστάσεως ενημέρωσης-επιμόρφωσης, το οποίο διέθετε διαφοροποιημένα επίπεδα πρόσβασης.

Η συνολική πληροφόρηση και υποστήριξη όλων των εμπλεκόμενων φορέων καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης των Επιμορφωτικών και Παρεμβατικών Προγραμμάτων γινόταν ηλεκτρονικά μέσω της επίσημης ιστοσελίδας του Έργου (www.elysis-kethi.gr). Συγκεκριμένα μέσω της Ιστοσελίδας-Κόμβου ήταν δυνατή:

- Η ενημέρωση της εκπαιδευτικής κοινότητας για το περιεχόμενο και τη ροή ανάπτυξης του υλοποιούμενου Έργου.
- Η ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων συμμετοχής από τις εκπαιδευτικές μονάδες.
- Η ηλεκτρονική συμπλήρωση και επεξεργασία ερωτηματολογίων και φύλλων αξιολόγησης από τους/τις επιμορφούμενους/-ες εκπαιδευτικούς με δυνατότητες εξαγωγής αναφορών (ανάπτυξη λογισμικού).

Παράλληλα, αναπτύχθηκε η λειτουργία συστήματος ασύγχρονης εξ αποστάσεως ενημέρωσης-επιμόρφωσης που δημιουργήθηκε για τις ανάγκες του Έργου και χρησιμοποιήθηκε από:

- Τα μέλη της Επιστημονικής Επιτροπής.
- Τα μέλη της Ομάδας Επιμορφωτών/-τριών – Μεντόρων (ΚΕΘΙ και ΥΠΕΠΘ).
- Τους/τις επιμορφούμενους/-ες εκπαιδευτικούς.
- Τα μέλη της Ομάδας Τεχνικοοικονομικής Στήριξης.

Με το Σύστημα αυτό οι Επιμορφωτές/-τριες - Μέντορες είχαν τη δυνατότητα να επικοινωνούν με τα μέλη της Επιστημονικής Επιτροπής (ειδικά εκείνοι/-ες που είχαν την έδρα τους σε απομακρυσμένες περιοχές) για την απαραίτητη εποπτεία και επιστημονική στήριξη, καθώς και με την Ομάδα Τεχνικοοικονομικής Στήριξης για οδηγίες σχετικές με τη διαχείριση του Έργου και το αντίστροφο.

Παράλληλα, οι συνεργαζόμενοι/-ες εκπαιδευτικοί είχαν τη δυνατότητα:

- Να προμηθεύονται το ηλεκτρονικό εκπαιδευτικό υλικό χωρίς γεωγραφικούς και χρονικούς περιορισμούς.
- Να αναπτύσσουν διάλογο με τους Επιμορφωτές και τις Επιμορφώτριες, ζητώντας οδηγίες ή διευκρινίσεις σε όλες τις φάσεις ανάπτυξης των Επιμορφωτικών και Παρεμβατικών Προγραμμάτων και να επικοινωνούν μεταξύ τους για την πορεία και τα αποτελέσματα των ερευνών τους και των παρεμβατικών προγραμμάτων που υλοποιούσαν.

4.3 Εκπόνηση και εκδόσεις εκπαιδευτικού υλικού

Τα παραχθέντα στο πλαίσιο του Έργου εκπαιδευτικά εργαλεία είναι τα εξής:

ΕΚΔΟΣΕΙΣ 2007

Δεληγιάννη-Κουϊμτζή Β., Δημητρούλη Κ., Ζιώγου-Καραστεργίου Σ., Κορωναίου Α., Μαραγκουδάκη Ε., Ραβάνης Κ., Οδηγός Εφαρμογής και Διαχείρισης Επιμορφωτικών και Παρεμβατικών Προγραμμάτων, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας, Αθήνα 2007.

Δεληγιάννη-Κουϊμτζή Β. & Σακκά Δ., Εφηβικές Ταυτότητες Φύλου: Διερευνώντας τον Παράγοντα Φύλο στο Σχολικό Πλαίσιο. Εγχειρίδιο με Ερευνητικά Εργαλεία για Εκπαιδευτικούς, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας, Αθήνα 2007.

Δημητρούλη Κ., Νέες Συνθήκες και Νέες Δεξιότητες στην Αγορά Εργασίας, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας, Αθήνα 2007.

Ζιώγου-Καραστεργίου Σ., Εργαλείο με Οδηγίες για Παρεμβατικά Προγράμματα σχετικά με την Ισότητα των Φύλων στην Εκπαίδευση. Τεύχος Καλών Πρακτικών, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας, Αθήνα 2007.

Κορωναίου Α., Ασκήσεις Ευαισθητοποίησης Επιμορφούμενων Εκπαιδευτικών. Για μια εκπαίδευση ίσων ευκαιριών για όλους και όλες, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας, Αθήνα 2007.

ΥΠΟ ΕΚΔΟΣΗ 2008

Αλιπράντη-Μαράτου Λ., Παλαιά και Νέα Επαγγέλματα. Μια προσέγγιση από την πλευρά του φύλου, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας, Αθήνα 2008.

Γκασούκα Μ., Εγχειρίδιο Οργάνωσης Εκδηλώσεων Προβολής των Παρεμβατικών Προγραμμάτων. Δικτύωση με Τοπικές Αρχές-Τρόποι Επικοινωνίας, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας, Αθήνα 2008.

Γκασούκα Μ. (επιμ.), Εγχειρίδιο Ασκήσεων και Εφαρμογών για την Προώθηση της Διάστασης του Φύλου στην Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας, Αθήνα 2008.

Δεληγιάννη-Κουϊμτζή Β. (επιμ.), Εκπαιδευτικοί και Φύλο, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας, Αθήνα 2008.

Δεληγιάννη-Κουϊμτζή Β., Ζιώγου-Καραστεργίου Σ. & Φρόση Λ. (επιμ.), Φύλο και Εκπαιδευτική Πραγματικότητα στην Ελλάδα: Προωθώντας Παρεμβάσεις για την Ισότητα των Φύλων στο Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας, Αθήνα 2008.

Francis B. & Skelton Chr. (eds), Διερευνώντας το Κοινωνικό Φύλο. Σύγχρονες Προσεγγίσεις για την Εκπαίδευση, (επιμ.: Β. Δεληγιάννη-Κουϊμτζή), Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας, Αθήνα 2008.

Κορωναίου Α. & Καραγιαννοπούλου Χ., Βασικές Αρχές και Οδηγίες για τη Χρήση και Αποδόμηση Οπτικοακουστικών Μηνυμάτων με την Οπτική του Φύλου και για την Παραγωγή Οπτικοακουστικού Υλικού στο Πλαίσιο των Παρεμβατικών Προγραμμάτων, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας, Αθήνα 2008.

Μαραγκουδάκη Ε. (επιμ.), Αγόρια και Κορίτσια στο Σχολείο: Ταυτότητες φύλου, Διαδικασίες Διαμόρφωσης και Τρόποι Έκφρασης στο Σχολικό Περιβάλλον, Τόμος Ι, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας, Αθήνα 2008.

Μαραγκουδάκη Ε. (επιμ.), Αγόρια και Κορίτσια στο Σχολείο: Η Έμφυλη Διάσταση του Αναλυτικού Προγράμματος και της Αλληλεπίδρασης Εκπαιδευτικών-Εκπαιδευομένων στις Αίθουσες Διδασκαλίας, Τόμος ΙΙ, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας, Αθήνα 2008.

Μαραγκουδάκη Ε., Η Θεματική του Φύλου @ Διαδίκτυο, Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας, Αθήνα 2008.

4.4 Δράσεις προβολής και δημοσιότητας του Έργου

Α) Στο πλαίσιο κάθε Παρεμβατικού Προγράμματος και λίγο πριν τη λήξη του προβλεπόταν η πραγματοποίηση εκδήλωσης για ενημέρωση αλλά και ευαισθητοποίηση της εκπαιδευτικής κοινότητας, των γονέων/κηδεμόνων και της ευρύτερης τοπικής κοινωνίας, μέσω της δημοσιοποίησης των αποτελεσμάτων του.

Για τις ανάγκες των εκδηλώσεων αυτών οι εκπαιδευτικοί, σε συνεργασία με εκπαιδευόμενους/-ες, σχεδίαζαν το υλικό ενημέρωσης και προβολής του Παρεμβατικού Προγράμματος για παράδειγμα: συγγραφή ενός άρθρου και δημοσίευσή του σε σχολική εφημερίδα ή τον ημερήσιο ή περιοδικό τύπο (τοπικό ή μη), συμμετοχή σε ραδιοφωνική ή τηλεοπτική εκπομπή, ενημερωτικά φυλλάδια, αφίσες, προσκλήσεις, βιντεοταινίες, cd-rom κ.λπ.

Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων των παρεμβάσεων (Διδακτικής Παρέμβασης ή Παρεμβατικής Δραστηριότητας) των συνεργαζόμενων εκπαιδευτικών μονάδων πραγματοποιούνταν στο πλαίσιο μιας κοινής εκδήλωσης της Σύμπραξης Σχολικών Μονάδων, στην οποία εκπαιδευτικοί και εκπαιδευόμενοι/-ες ανέπτυσαν το θέμα και τη μέθοδο που επέλεξαν και παρουσίαζαν αναλυτικά τον τρόπο της συνεργασίας τους.

Β) Κεντρικά, διοργανώθηκαν από το ΚΕΘΙ ποικίλων ειδών δράσεις για την προβολή και τη δημοσιότητα του Έργου. Οι σημαντικότερες από αυτές είναι οι ακόλουθες:

- Την Άνοιξη του 2008 υλοποιήθηκαν με ιδιαίτερη επιτυχία δεκατρείς (13) ημερίδες σε όλη τη χώρα (Πάτρα, Αθήνα, Τρίπολη, Λάρισα, Μυτιλήνη, Κοζάνη, Κέρκυρα, Ιωάννινα, Θεσσαλονίκη, Σύρος, Κομοτηνή, Λαμία, Ηράκλειο), με στόχο τη διάχυση των αποτελεσμάτων του Έργου στους φορείς της εκπαίδευσης, την εκπαιδευτική κοινότητα και στην ευρύτερη τοπική κοινωνία.
- Στις 3, 4 και 5 Ιουλίου του 2008 πραγματοποιήθηκε Διεθνές Συνέδριο, με τη συμμετοχή εισηγητών/-τριών από ευρωπαϊκές χώρες. Σκοπός του Συνεδρίου ήταν η συνολική παρουσίαση του Έργου και η ανταλλαγή απόψεων για περαιτέρω δράσεις.

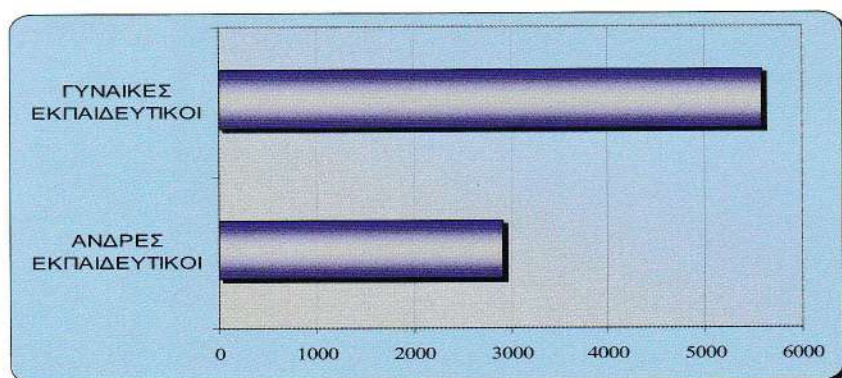

Γ' ΜΕΡΟΣ: Η ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ - ΠΟΣΟΤΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

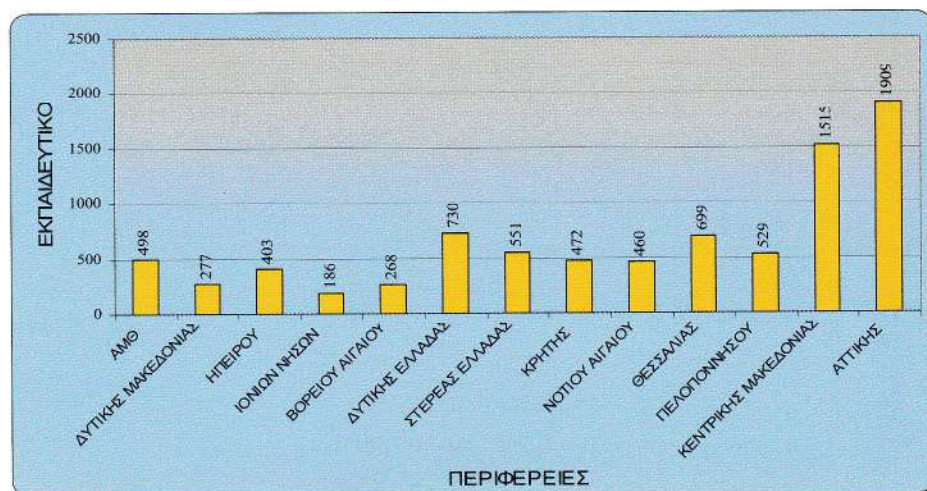
1. Επιμορφωμένοι/-ες Εκπαιδευτικοί

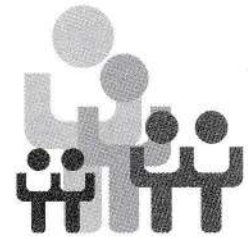
Οι αριθμοί των επιμορφωμένων εκπαιδευτικών του Έργου ανά τύπο σχολικής μονάδας, φύλο και ειδικότητα παρουσιάζουν την εξής εικόνα:

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΚΑΤΑ ΦΥΛΟ		
ΑΝΔΡΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ
2913	5584	8497

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ (ΟΛΑ ΤΑ ΕΤΗ)

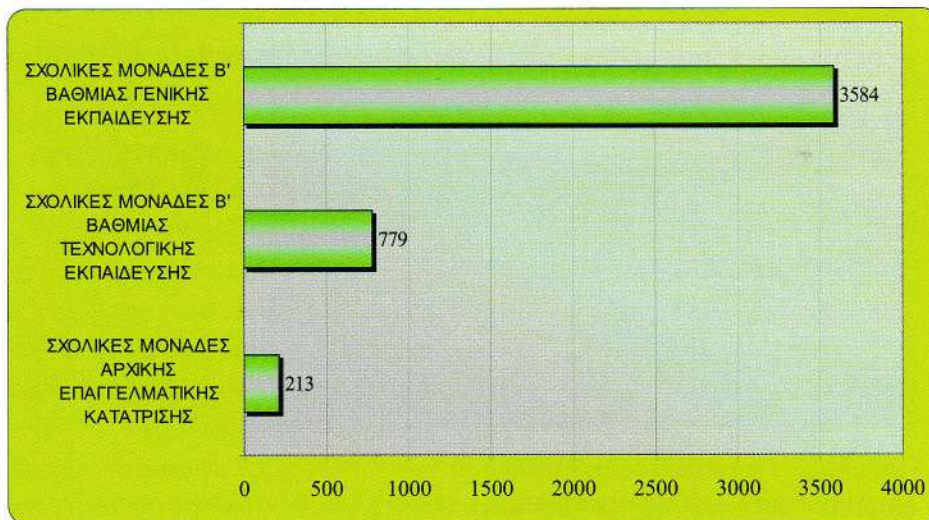

2. Συμπράξεις Σχολικών Μονάδων

Η συμμετοχή των σχολείων στο Έργο παρουσιάζει την εξής εικόνα και κατανομή:

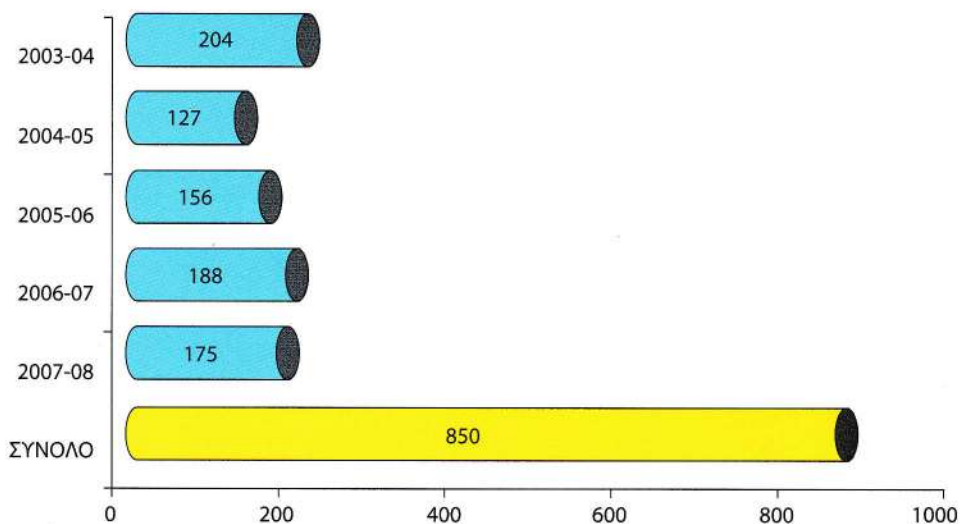
ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΑΝΑ ΒΑΘΜΙΔΑ		
ΕΙΔΟΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	213	5%
ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ Β' ΒΑΘΜΙΑΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	779	17%
ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ Β' ΒΑΘΜΙΑΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	3584	78%
ΣΥΝΟΛΟ	4576	100%

ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	2003-04	2004-05	2005-06	2006-07	2007-08	ΣΥΝΟΛΟ
Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας & Θράκης	13	10	7	10	10	50
Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας	36	21	31	31	32	151
Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	6	7	6	5	4	28
Περιφέρεια Ηπείρου	10	4	7	8	8	37
Περιφέρεια Ιονίων Νήσων	5	6	2	4	4	21
Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου	6	4	4	7	5	26
Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας	13	9	10	13	10	55
Περιφέρεια Πελοποννήσου	16	7	10	11	11	55
Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου	10	6	5	12	13	46
Περιφέρεια Κρήτης	9	7	12	10	11	49
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας	15	10	13	17	14	69
Περιφέρεια Θεσσαλίας	15	13	20	12	11	71
Περιφέρεια Αττικής	50	23	29	48	42	192
ΣΥΝΟΛΟ	204	127	156	188	175	850

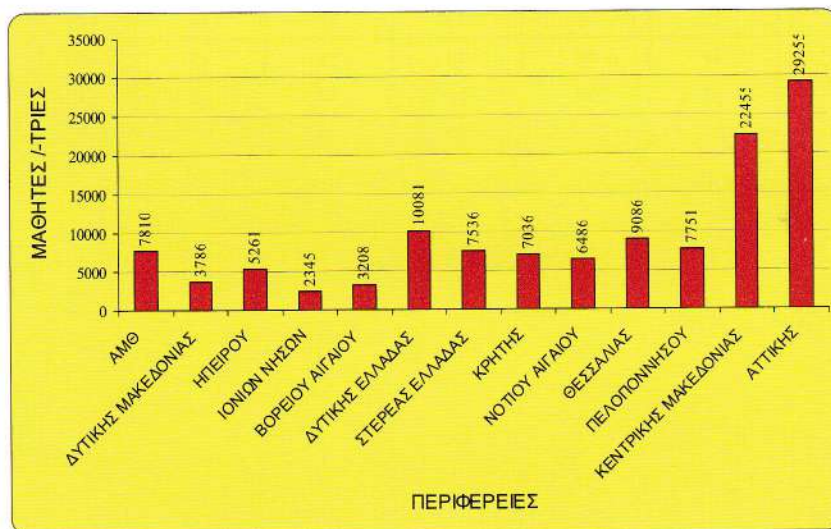

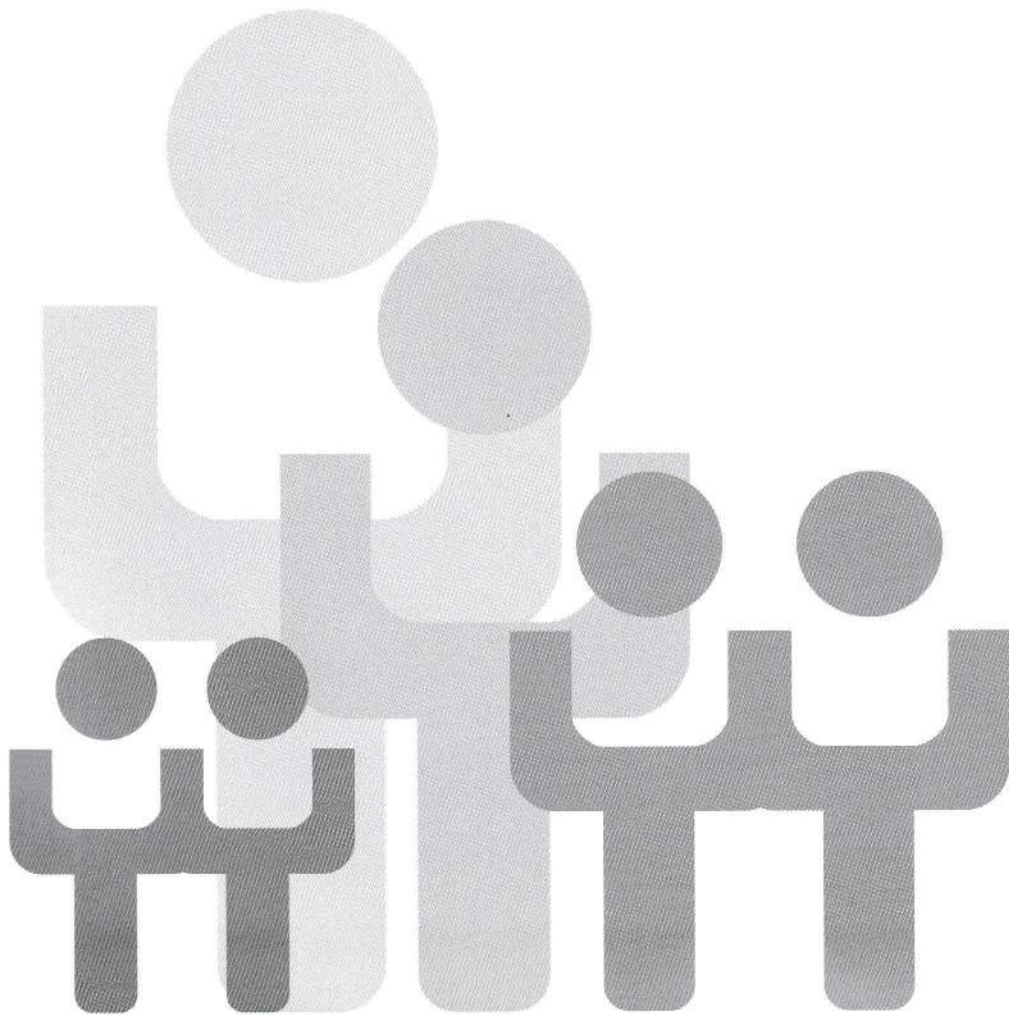

3. Αριθμός επωφελούμενων μαθητών/-τριών και σπουδαστών/-στριών

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ/-ΤΡΙΩΝ		
ΜΑΘΗΤΕΣ	ΜΑΘΗΤΡΙΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
57421	64675	122096

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ/-ΤΡΙΩΝ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ (ΟΛΑ ΤΑ ΕΤΗ)

Priority Action Line 4: "Improvement of women's access to the labour market"

Measure: 4.1 Action

Category: 4.1.1.a

Final Recipient: Research Centre for Gender Equality (KETHI)

Project:

**The Sensitization of Teachers
and Interventional Programs for the
Promotion of Gender Equality**

Information Booklet

Athens – 2008

KETHI

PART A: INTRODUCTION

1. European policy for gender equality in the frame of the Third Community Support Framework: gender mainstreaming

The equality between men and women is nowadays an indispensable part of the European Union's social policy and is acknowledged as an important factor for its economic development and social cohesion.

2. National Policy Priorities and Lines of Action for gender equality (2000-2008): Third Community Support Framework

The Third Community Support Framework supports the strategy for equality through the integration of the dimension of gender in the entirety of policies combined with the implementation of positive actions for women.

The promotion of equal opportunities for men and women constitutes a horizontal principle, which runs through the entire third Community Support Framework.

3. O.P. "Education": 4th Action Line: Promotion of gender equality and improvement of women's access to the labour market

The 4th Action Line, which is identified with the 5th field of policy of the European Social Fund, aims at the improvement of the educational preparation of women, which will assist their professional careers, helping them to overcome any obstacles in trying to enter the labour market and evolve professionally. The improvement of the educational preparation of women will contribute to their increased employment and their access to new fields of employment. Moreover, a number of provisions in collaboration with provisions in other Action Lines aim at reducing the women's family obligations.

Keeping these priorities in mind, the contribution of the O.P. "Education" in the realization of the 5th field of policy of the European Social Fund should be calculated as the sum of all actions that promote, directly or indirectly, the objective of gender equality and not only those of the 4th Action Line.

The two following Measures are included in the 4th Action Line:

- 4.1 Programs for the promotion of gender equality, with emphasis on support of the Initial Vocational Training and Education of Women.
- 4.2 Programs, which support women in their Undergraduate and Postgraduate studies. Courses of study and research programs for women.

² The websites www.epeaek.gr, www.kethi.gr and the publication: Gender and educational reality in Greece: Promoting interventions for gender equality in the Greek educational system. Study, Athens, KETHI, 2005, are important sources of reference for this Booklet.

Duration of implementation of Measure 4.1: From 2002 to 2006. Extended until 2008

Beneficiaries from the Measure: Secondary school pupils from general and technical education, pupils from schools of initial vocational training and education, secondary school teachers and initial vocational training and education teachers.

Application Regions: The whole of the country

DESCRIPTION AND OBJECTIVES OF THE MEASURE

Measure 4.1 aims at promoting gender equality in the domain of education and initial vocational training. More specifically the actions aim at:

- The training and sensitization of teachers, in order for them to be able to detect inequality in the wider social area as well as in the localized educational framework, to express their observations in a scientific way and to intervene seriously and effectively so as to establish equality in the educational process.
- The creation and use of educational structures, the production of educational material and the introduction of educational programs, aiming at the diachronic and synchronical presentation of a new view on gender and the promotion of the equality of relationships on an individual, collective, educational and professional level.
- The encouragement of female pupils to participate in programs of initial vocational training in sectors in which women are under-represented and the search for positive actions for the support of women in order to facilitate their access to the labour market, through financial or other support.

The Role of KETHI in measure 4.1 of the 4th Action Line: the Category of Action 4.1.1.a as an extended application of O.P. "Education" (2nd Community Support Framework)

KETHI as an institution of implementation of Gender Equality Programs: Experience and Action

KETHI, as an institution of promotion of gender equality, collaborated with the Ministry of National Education and Religious Affairs, within the frame of O.P. "Education" I (2nd Community Support Framework) and highlighted through its extensive action and experience:

- The important role that the educational system can play in the abolition of stereotypes and in fighting gender discriminations.
- The importance of promoting policies which aim at the diffusion of the discussion for gender equality, the improvement of women's status in the workplace, in the labour market and more generally, in society.

The Ministry of National Education and Religious Affairs, after positively evaluating the results of the implementation of this pilot program and within the frame of the implementation of the new programmatic period 2000-2006 of O.P. "Education" II, assigned the realization of the project to KETHI.

During the operation of the Project (2002 – 2006, which was extended until July 2008) with the support of: a) experts, collaborators and executives of KETHI and b) persons in charge of Health Education, School Vocational Counselors, persons in charge of Youth Counselling Stations, of Environmental Education and Information and Documentation Experts, who function as educators under the guidance of the Scientific Committee of the Project, the following programs were implemented:

- **78 Training Programs for Teachers**, one in each region of the country (13) per year. The participants were teachers working in public Secondary school units of all types, who would realize the Interventional Programs.
- **850 Interventional Programs**, in each of which at least three (3) schools participated, represented by one or two (1-2) teachers (total/final objective: **8.250 trained teachers**). The Programs were realized in the form of **instructive interventions** (enrichment of teaching with the gender dimension) or/and **interventional activities** – projects (beyond the analytical syllabus) based on the geographical distribution of schools.

4. Gender Equality in Education: principles and objectives (documentation of the necessity of the actions that promote it) - Aim of the project: the role of the teachers

According to the data of contemporary studies, the various educational systems, including the Greek one, with their structure and organization, with their analytical syllabus and the content of the school handbooks, do not emphasize issues that deal with gender equality, with information about the women's place in society, with work distribution and the family roles based on gender and with the model of the woman that equally participates in the workplace and in decision-making centers.

Because of this reality, the Ministry of National Education and Religious Affairs, through the design and structure of the Project, set the sensitization of teachers, students and of their families as a primary objective, so as to:

- a) promote the philosophy and practices of Equality and Democracy in the educational and wider social environment,
- b) include the dimension of gender in the curriculum of Secondary Education and Initial Vocational Training, and

c) connect the issue of gender equality with the processes of vocational training and the introduction of women in the labour market.

5. Individual objectives and beneficiaries of the Category Action 4.1.1.a: teachers, students, parents and local community

More analytically, the objectives of the development of Training/Teaching and Interventional Programs were:

- **The sensitization of teachers, men and women, on the issues of gender equality and gender relations**
- **The sensitization of students**
- **The indirect sensitization of their parents**
- **The indirect sensitization of the rest of the school community** – of teachers and students of the participating schools – **as well as the indirect sensitization of the local community** – local social institutions and organizations, local government etc.

PART B: ANALYTICAL PRESENTATION OF THE STRUCTURE OF THE PROJECT

1. Structure and Content of the Training Programs

1.1 Training the Trainers

Since it was anticipated that a very large number of teachers from all over the country would participate in the Training and Interventional Programs that were realized within the frame of the Project, the participation of a Group of Trainers of KETHI – collaborators of the Scientific Committee of the Project – was considered necessary. They undertook, in accordance with the Mentoring system, the role of the multipliers of the training experience and the role of encouraging the teachers.

1.2 Training the Teachers: Phases A and B

The training of the teachers as an essential condition for the development of the interventions

The training of the teachers was realized through a system of support, encouragement and monitoring by specialist trainers. The trainers were integrated in a program of constant training within the framework of the project and with the monitoring and encouragement of the Scientific Committee they undertook the role of the multipliers of the training experience as well as the role of encouraging the teachers being trained.

The training of the teachers was realized in 2 phases:

Training Phase A: Training Meetings – Action research

Training Phase B: It coincides with the realization of the Interventional Program

1.2.1 Phase A: the importance of Action research

The model of training for the teachers, which was promoted in this Project, is known as “action research”. The model presupposes the involvement of the teachers in the investigation of the thematic topic in which they are being trained and aims at providing suitable knowledge and constant encouragement, so that they may realize the need for change of attitude in issues concerning gender equality and become active towards this direction.

1.2.2 Phase B: the “project” method

The Interventional Program is realized in the form of small “Action Plans” (projects) aiming at

the cross-thematic approach of the object. The participation of the teachers, students, and five educational units that constituted a Cooperation was a prerequisite for the realization of an Interventional Program. The cohesive element of a Cooperation was the choice of either a common thematic topic or a common method of intervention (educational intervention or interventional activity). Publication of educational material in 4.3.

2. Structure and content of the Interventional Program: educational interventions and interventional activities

Educational Interventions

The "Educational interventions" comprised the enrichment of teaching with the introduction of the viewpoint of gender equality in various subjects. The aim of these kinds of interventions, which were organized into plans of action (projects), was to allow teachers to promote the principles of gender equality in the analytical syllabus, based on the existing school handbooks.

Interventional Activities

The "Interventional Activities" were developed in the framework of school life beyond the curriculum and were realized exclusively in the form of plans of action (projects).

Stages of realization of the Interventional Program

Declaration by schools of their interest in participating, Appointment of the educators from the Ministry of National Education and Religious Affairs – Distribution of the school units per Trainer, Training-Cordinating meetings, Establishment of Cooperations of school units, Design and Construction of a proposal for an interventional program by the Cooperations, Evaluation-Approval of proposals, Realization and Monitoring of the Programs, Final Evaluation of Interventional Program.

3. Organizational Structure of the Project

On a central level: Scientific Committee, Team of Techno-economic Support

On a peripheral level: Teams of Teacher Educators

The Cooperations: Secondary schools and schools of Initial Vocational Training

4. Plan of Project Development

Constant Formative Evaluation: the teachers as a target group/team and its application

before and after their training

The course of the realization of the project was monitored and modified when necessary, through a System of Constant Formative Evaluation, which was the responsibility of the Scientific Committee of the Project.

Electronic networking and remote education

In order to have a general and thorough monitoring of the development process of the Project and of all the teams involved in it at all levels, KETHI was supported by a complete system of electronic networking and an asynchronous remote information-training, with various levels of access.

Development and Publication of the Educational Material

The educational tools produced within the framework of the Project were, in total, fifteen (15) volumes of educational material, which were published in order to be used during the Project and to enrich school libraries for future use by teachers.

Actions for the promotion and publicity of the Project

- a) Within the framework of the Project and just before its end, an event for informing but also for sensitizing the educational community, the parents/guardians and the wider local community through the publication of its results was scheduled for each Interventional Program.
- b) On a central level, KETHI organized various types of actions for the promotion and publicity of the Project. The most important of these were:
 - In spring 2008, thirteen (13) meetings were realized throughout the country (Patra, Athens, Tripoli, Larissa, Mitilini, Kozani, Corfu, Ioannina, Thessaloniki, Siros, Komotini, Lamia, Irakleio), which were particularly successful. They aimed at diffusing the results of the Project to the educational institutions, the educational community and the wider local community.
 - International Conference (3, 4, 5 July 2008) with the participation of speakers from European countries. The aim of the Conference is the presentation of the Project and the exchange of opinions for further action.

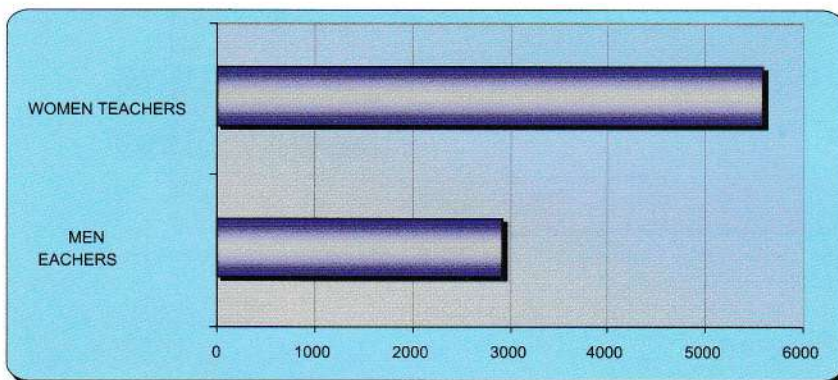

PART C: THE IMPLEMENTATION OF THE PROJECT - QUANTITATIVE RESULTS AND PROJECT INDICATORS

1.1. Trained Teachers

The number of the teachers trained by the project by type of school, gender and specialization is as follows:

TEACHERS BY GENDER		
MEN TEACHERS	WOMEN TEACHERS	TOTAL
2913	5584	8497

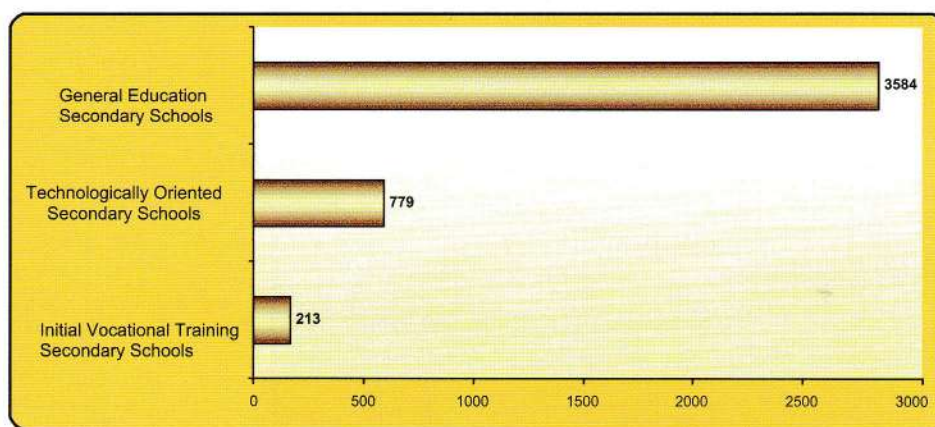

1.2. School Co-operations

The participation of schools in the Project is distributed as follows:

ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΑΝΑ ΒΑΘΜΙΔΑ		
TYPE OF SCHOOL	NUMBER OF SCHOOLS	PERCENTAGE
GENERAL EDUCATION SECONDARY SCHOOLS	213	5%
TECHNOLOGICALLY ORIENTED SECONDARY SCHOOLS	779	17%
INITIAL VOCATIONAL TRAINING SECONDARY SCHOOLS	3584	78%
ΣΥΝΟΛΟ	4576	100%

1.3. Interventional Program

Geographical distribution of the Programs

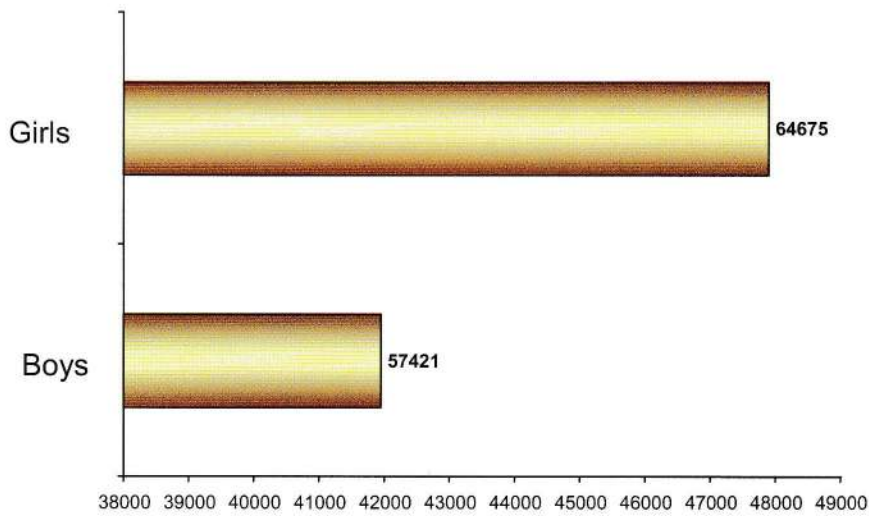
Distribution of Interventional Programs by Region	
Eastern Macedonia & Thrace	50
Central Macedonia	151
Western Macedonia	28
Epirus	37
Thessaly	71
Ionian Islands	21
Western Greece	69
Central Greece	55
Attica	192
Peloponnese	55
Northern Aegean	26
Southern Aegean	46
Crete	49
Total	850

1.4. Number of pupils benefited from the Project

Geographical distribution of the Programs

STUDENTS		
BOYS	57421	47%
GIRLS	64675	53%
TOTAL	122096	100%

είναι στροφή όρων

ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ (Κ.Ε.Θ.Ι.)

Απόλλωνος 35 • 10556 Αθήνα • Τ. 210 3259531-547 • Φ. 210 3259550 • www.elysis-kethi.gr

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΔΕΚ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΤΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

ΚΕΘΙ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ

Συγχρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ελληνικό Δημόσιο